

Laja Laka Ma MARAKO Kugu

Yowani Bɔ Bapatisi

(MT 3:1-12; LK 3:1-18; YN 1:19-28)

¹ Ame na rɔ tisaki 'ba laja laka 'ba Yēsu Kurisitö kole 'ba Boko'ba.

² Kina kisaki kɔzɔ ma tönē Yesaya bɔ kumē lende 'ba Boko'ba kugu ne tara. Ame tönē Boko'ba kiya te, “Onɔɔ, ti moja bɔ laja ma kari dɔgba kōmōyī tilenɔ ɔ kɔri ziyi.

³ Bo na kēdi kuwōwō dɔ bo di yī mōkō kiya te, ‘Ilenoke kɔri zi ɔere. Odɔrɔke ɔ kɔri zi bo.’ ”

⁴ Kina Yowani kɔdɔ ɔɔ ɔɔ yī mōkō tobatatisi bilaka, gbī tuwōwō mo zīnni ɔɔ lijē koto dōnni di mī lende kēnyē 'bēnni ga kobapatisi lijē ɔɔ Boko'ba kola lijē ɔɔmo.

⁵ Kina bilaka kɔlɔ ɔɔ di Yudayi, pili di mī Yerosalema kari zi bo. Lijē ari kodɔ kpēnni ɔɔ pili ɔɔ lende kēnyē 'bēnni ga na bo kobapatisi lijē ɔɔ mī yōpō Yaradene.

⁶ Yowani, bɔɔɔ 'ba rɔ bo u'jō di mī sunē gamele, ti gasi 'bana bo koga 'bōmbō bo. Akonyo abo ga rɔ mōmī ni ti tagi 'ba mī 'bɔrɔ.

⁷ Kina bo kiya zi bilaka naga nima te, “Bɔ mɔto ēdi kōzi kako di ɔɔma. Bo na mbiri lōbu di dōma. Pele rɔ kabi 'ba wari ndi bo ma mɔ'bo dē tēdē bēri tope kpamo.

⁸ Mo'do ma 'bama bapatisi 'deni dɔye ti mini. Tine ma 'ba bo, bo ti kobapatisi ye ti Nyi Koto Laka.”

Bapatisi 'Ba Yesu

(*MT 3:13–4:11; LK 3:21-22; 4:1-13*)

⁹ Mi kada nima na Yesu kako ngi di Nazareta di mi Galilaya zi Yowani, kina kobapatisi bo ngi mi yopo Yaradene.

¹⁰ Tine doo Yesu kedii kodo 'deni yaga di mi mini bo oja mitoro konye roni 'deni yaga ro gbogbo, Nyi Koto Laka kedii koko ngi kako do bo kozo matukpuru tara.

¹¹ Kina biro kudu ngi kako di mitoro kiya te, “Ni na ro kole ma. Mo'o yi 'deni kulowo. Ma ti mi keyi ro mbembé go lende 'bi.”

¹² Kina Nyi Koto Laka koto Yesu ngi kari yi moko,

¹³ bo ko'do to'do do 'buté sowo yi moko yayi. Kina Satani koloma ngi ro tiyozo bo. Bo oloma ngi mi longo wa 'ba yi moko. Tine malayika na koloma ro toja laja zi bo tokonyi bo.

Tisaki Ndobɔ 'Ba Yesu

(*MT 4:12-22; LK 4:14-15; 5:1-11*)

¹⁴ Kina di potó mo ko'ja ki'di Yowani 'deni mi maboso na Yesu kako ngi mi Galilaya tuwowo laja laka 'ba Boko'ba,

¹⁵ kiya te, “Kada mo omó 'deni. Kina nere lobu 'ba Boko'ba edi 'deni noli. Otóke dɔye di mi lende kenyé 'be ga ki'dike dɔye go laja laka 'ba Boko'ba.”

¹⁶ Mi tudó abo kebe kpa popo 'ba Galilaya na bo kari ko'ja Simona ni ngi yayi ti bo londó bo

Andareya kēdī ga rɔ tu'du duru mī pōpō, rōmōyī lījē atoyi na.

¹⁷ Kina bo kilende zīnnī, iya te, “Ōsōke gōma, ti mi'di ye rɔ atoyi 'ba to'de bilaka kako zi Boko'ba.”

¹⁸ Kina lījē kola duru 'bēnnī ga ṅgī yayi lījē kōsō gɔ bo.

¹⁹ Mī tari abo mbowa dɔgba di bina na bo kari ko'ja kole 'ba Zebedayo ga ṅgī, Yakoba ni ti bo lōndō bo Yowani. Lījē oloma 'deni mī sorope kēdī ga rɔ tileṅo duru 'bēnnī.

²⁰ Bo idēkī lījē, na lījē kēnyī kola 'bu nnī Zebedayo ṅgī mī sorope yayi ti bo ndɔɔ, lījē kōsō ṅgī gɔ bo.

Yēsu Ni Ti Bɔ Nōkī Mɔto
(LK 4:31-37)

²¹ Yēsu ni ari Kaparanoma. Mī kada 'ba rɔ kindawo na bo kari ṅgī kɔɔ mī rō 'ba mōtu bo ki'di tiyandi kɔmɔ bilaka.

²² Tine lījē otɔ ṅgī rɔ gönnī. Rōmōyī akiyandi abo ṅgī kɔzɔ 'ba bɔ kōzī kakpa, inza kɔzɔ ma 'ba bɔ kɔmɔ kiyandi ni tara.

²³ Bɔ mɔto rɔ bɔ nōkī ēdī mī rō 'ba mōtu yayi. Kina bo kēnyī kulōrī ṅgī rɔ ma kembe kiya te,

²⁴ “Wa'di 'bī tize, nī Yēsu 'ba Nazareta nime? Ako 'deni tote dɔze nati? Mikali yi 'deni. Nī na rɔ bɔ laja ma kɔto laka 'ba Boko'ba.”

²⁵ Yēsu amo dɔ nōkī nima, iya te, “Udumō yaga. Kina ita'ba yaga di dɔ bɔ nima.”

²⁶ Kina nōkī mo nima konṅma bɔ nima ṅgī kulōrī rɔ ma kembe, kina kɔɔ ṅgī yaga di dɔmɔ.

27 Kina lende mo kigayi lijë ngi pili ki'di lijë ngi kebe tititi rönni ro go rönni, kiya te, "Wa'di ga na te? Akiyandi la'ja nati? Bo nime ngi ti közi kakpa bo kamo do nöki te yo kuwö do bo ngi."

28 Tine na läbi 'ba lende 'ba Yësu kita'ba ngi welo kote mi doyyai 'ba Galilaya yayi.

Yësu Ileno Bo Rok'o Ma Konzi
(MT 8:14-17; LK 4:38-41)

29 Yësu ni do do di mi rö 'ba mötu yayi ti Yakoba ni ti Yowani kari lijo 'ba Simona ni ti Andareya.

30 Tine lijë ömö yayi ko'ja mese 'ba Simona këdi ti zëyi kö'dö 'deni bëri do sora. Iya lende mo zi Yësu,

31 kina bo kari ngi kinda'ba közimo kombi domo toro. Kina zëyi nima kita'ba ngi yaga di rönni loko kënyi toja laja zinni.

32 Mi dokopiyari mo nima ko'ja kada kösö 'deni na ko'de bo rok'o ngi pili kako zi bo kpaki ti bo nöki ni.

33 Bilaka pili 'ba mi tiri ototo rönni ngi lijo 'ba Simona yayi.

34 Kina Yësu kileno bilaka ame ga pili ti dokomali rok'o ma gege ne ngi, bo ki'di nöki kita'ba ngi yaga di do ma konzi ame ga ro bo nöki ne. Tine bo ota go lende di zi nöki ni römöyi lijë ikali bo.

Yësu Ilingere Kote Mi Galilaya
(LK 4:42-44)

35 Mi bi këzë ma di gomo molo mi kano bi na bo kënyi ngi kari abo yi mökö ro do kutu bo tumötu.

36 Kina Simona ni ti ya moto mo naga nima koloma ngi ro toma bo.

37 Lijë ari ko'ja bo na lijë kiya zi bo te, “Bilaka pili ëdi ro toma göyi.”

38 Tine bo ileki domo kiya zinni te, “Darike mi lijo ma dogba naga 'do mari muwöwö laja nime gbi yayi, romöyï kina ro ndobo ma mako domöyï mo.”

39 Kina bo kilingere ngi kote mi doyyayi 'ba Galilaya nima toko ti tuwöwö lende 'ba Boko'ba mi ro 'ba motu 'benni ga pili, bo ki'di nöki kita'ba ngi yaga di do bo nöki ma konzi.

Yësu Ileno Bo Mönnyu
(MT 8:1-4; LK 5:12-16)

40 Kina bo mönyu moto kako ngi zi Yësu kolodo bëri koma'jo röni zi bo, iya te, “Odo ko'doko ngi ti kileo ma ngi yaga ro ma kopö.”

41 Yësu ongo lisa 'ba ro bo nima, na bo koja közi bo ngi kosa romo, kiya te, “Mo'doko 'deni ngi, ileno yi 'deni.”

42 Kina mönyu kilayi ngi di ro bo nima romo kopö ngi yaga.

43 Tine Yësu ose gomo kitigo zi bo nima koja kari, kiya te,

44 “Kinza kari kiya lende nime de zi botö, ari kileme röyi zi bo akumu 'ba Boko'ba ni. Kina 'do ki'di a 'ba akileo mo tonë Musa ki'di kö'du mo ne, 'do kileme ileno yi 'deni kopö.”

45 Tine pele bo nima ari ngi koloma ro tiyëti mo, tiyelë lende 'ba Yësu. Kina ngi i'di bi 'ba todo mi gawo kari kele de kpe zi Yësu. Kina bo koloma abo ngi kö'bö yaga mökö di mi gawo. Na bilaka koloma ngi ro toto kari zi bo di mi go bi pili.

2

Yësu Ilenjo Bɔ Keŋme Bëri Mɔto (MT 9:1-8; LK 5:17-26)

¹ Mî tö'dö dɔ ndö tara di pötö mo na bo kileki ngî kari Kaparanoma. Kina lëbî mo kote gɔ bi nima ngî toko ma bo kedi 'deni liŋɔ mɔto yayi.

² Kina bilaka kɔlɔ ngî rɔ tindi kako zi bo koso lɔ mî rɔ nima bi gböŋö ma titi te kari kinza kpe rɔ bo. Kina bo koloma ngî rɔ tuwöwö lende 'ba Boko'ba zinni.

³ Na ko'de bɔ mɔto ame keŋme 'deni mɔlo bëri ne ngî kako zi bo, bilaka sowɔ na kombi.

⁴ Tine bilaka oso 'deni ngî bi gböŋö ma titi te inza kpe zinni 'dɔ tɔdɔ timo toto bɔ nima kari ngɔsi zi Yësu. Kina lijë këki ngî dɔ rɔ tɔrɔ kiteŋe gɔ bi koja bɔ nima kebe teyi kpaki ti laŋba ma kö'dö dɔmo mo ko'ba bëri te kɔmɔ Yësu.

⁵ Kina ɔdɔ Yësu koŋgɔ 'deni lijë ki'di dönni gɔ lende abo tara tine, na bo kilende ngî zi bɔ keŋme bëri nima, kiya te, “Kole ma, ola yi 'deni gɔ lende kënyë 'bî ga.”

⁶ Dëmba tine bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kö'du ki'di mɔto ga edi yayi, na lijë kebe ngî rɔ tomeri mo ti minni, kiya te,

⁷ “Bɔ nime ilaŋa rɔ bo kiya lende tara gɔ wa'di zi Boko'ba? O'ja doli na 'di. Boko'ba na nge kɔtɔ rɔ bɔ tola wa gɔ lende kënyë.”

⁸ Yësu ikali meri 'bënni nima ngî, na bo kiya zinni te, “Kpe, eddi komerike lende nima tara miye gɔ wa'di?”

⁹ Ma yala na kitëwu 'do tiya mo zi bo kenjme bëri nima? 'Ola yi 'deni go lende kënyë 'bi,' ala 'do kiya te, 'Ënyï kombi lanba 'bi kilingere.'

¹⁰ Ne ziye tikali mo ro ma laka kole 'ba bilaka lesi ëdi ngi ti tigo doliŋo bine tola bilaka go lende kënyë." Kina bo kiya ngi te zi bo kenjme bëri nima,

¹¹ "Ni, milende ziyi, ënyï kombi lanba 'bi kari liŋo."

¹² Kina bo nima kënyï ngi di kömönni pili te kombi lanba abo kari timo. Lende mo igayi lijë ngi pili na lijë kebe ngi ro tilëlu Boko'ba, kiya te, "Wa ma te do'ja dë gba molo."

*Bö Roko'ö Na Nge Ko'doko Wöwo
(MT 9:9-13; LK 5:27-32)*

¹³ Yësu ileki 'böwu kari kpa pöpö 'ba Galilaya, na tindi kototo rönni ngi zi bo yayi. Na bo koloma ngi ro tiyandi lijë.

¹⁴ Kina odo bo kënyï 'deni tilingere kebe yayi tine na bo kari ko'ja bo kireke awada moto kidëki ro Lëwë kole 'ba Alapayo, koloma 'deni mi bi 'ba tireke awada. Bo iya te, "Ösö goma." Kina Lëwë kënyï ngi kösö go bo.

¹⁵ Kina lijë kari ngi tonyo kpënni liŋo 'ba Lëwë. Bo kireke awada ma konzi ti bo lende kënyë moto ga ëdi gbï yayi tonyo wa bi kototo ti Yësu ni ti bo kösö go bo ga. Römöyï ma konzi 'bënni ösö 'deni go bo.

¹⁶ Kina odo bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di moto ga ame lijë gbï ro Parosi ne ko'ja Yësu 'deni këdi ro tonyo wa bi kototo ti bo lende kënyë ni ti bo kireke awada tara tine, lijë ënyï kititi bo kösö

gɔ bo ga, kiya te, “Yësu ëdī konyo wa bi kɔtɔ ti bɔ lende kënyë ni ti bɔ kireke awada gɔ wa'di?”

¹⁷ Yësu uwö lende 'bënnī nima 'deni, na bo kileki zīnnī, kiya te, “Bɔ rɔkɔ'ɔ na ŋge kari zi bɔ ki'di wɔwɔ. Ya ma kinza ti rɔkɔ'ɔ naga ari ë'bënnī dë. Kina me ma mako dë tidëki bɔ lende laka, mako gɔ bɔ lende kënyë.”

Lende 'Ba Kpa Koro

(MT 9:14-17; LK 5:33-39)

¹⁸ Bɔ kɔsɔ gɔ Yowani bɔ bapatisi ga ti Parosi ni ëdī koro kpënnī. Kina ya mɔtɔ ga kako zi Yësu kititi bo, iya te, “Gɔ wa'di na bɔ kɔsɔ gɔ Yowani ga ti bɔ kɔsɔ gɔ Parosi ni këdī koro kpënnī, tine ma 'bëyi ga koro kpënnī dë gɔmo?”

¹⁹ Yësu ileki dɔmo zīnnī, iya te, “Ma komerike 'beye ŋba 'ba mī karama 'ba gbe ti koro kpënnī ko'ja më'dë 'ba nyiti këdī mī lɔŋgö lijë? Inza tara.

²⁰ Tine kada mo ti kômö 'deni ame gɔ kinda'ba më'dë 'ba nyiti yaga di mī lɔŋgö lijë, kina ti lijë koro kpënnī 'jaa.

²¹ Rɔ ma laka bɔtɔ uru bɔŋgɔ ma la'ja dë yɔki bɔŋgɔ ma mɔlo. Ɖɔ ko'dɔ tara ma la'ja nima ti kosoŋi rönī kirica ma mɔlo mo ŋgī yaga ko'dɔ bi gbɔŋö ma löbu kulöwö.

²² Kina bɔtɔ mɔtɔ odɔ layi ma la'ja dë gbī mī kilaka 'ba layi ame köndë 'deni ne. Ɖɔ ko'dɔ tara layi ti kotopa kilaka köndë nima ŋgī, kina layi ni kpaki ti kilaka mo nima ti kirasi rönni ŋgī yaga. Tine ma laka mo todɔ layi ma la'ja gbī mī kilaka ma la'ja 'ba layi.”

Lende 'Ba Kada 'Ba Rɔ Kindawo
(MT 12:1-8; LK 6:1-5)

²³ Mĩ kada 'ba rɔ kindawo ma dɔ kɔtɔ mɔtɔ, Y̅esu ni k̅edi kudɔ ti bɔ k̅osɔ gɔ bo ga kebe mĩ nyaka 'ba nyɔnyu, na bɔ k̅osɔ gɔ bo ga koloma ng̅i rɔ tomborozi dɔ nyɔnyu ma kana kebe tonyo mo.

²⁴ Parosi ni ɛnyĩ kiya zi Y̅esu te, “On̅gɔ te, gɔ wa'di na bɔ k̅osɔ g̅oyĩ ga k̅edi ko'dɔ wa ame kari d̅e gɔ k̅o'du ki'di 'ba kada 'ba rɔ kindawo ne tara gɔmo?”

²⁵ Y̅esu ɛnyĩ kileki dɔmo zinnĩ iya te, “Kpe, wa t̅on̅e 'bu ze l̅obu Dawidi ko'dɔ mĩ kada ma lij̅e ti ya ma ti bo k̅edi rɔ 'b̅o ne, id̅ekike d̅e?”

²⁶ Ame t̅on̅e ko'dɔ r̅on̅i mĩ kada ma Abiyatara na k̅edi rɔ bɔ dɔ bɔ akumu ne. Man̅golɔ'bɔ koro mo t̅on̅e ki'di 'deni zi B̅oko'ba, mĩ k̅o'du ki'di mo 'dɔ bɔ akumu na n̅ge konyo, bilaka ma sari konyo d̅e ne, Dawidi ɔdɔ ng̅i mĩ r̅o 'ba B̅oko'ba konyo, kogba mɔtɔ ga ki'di gb̅i zi ya ma ti bo.”

²⁷ Kina Y̅esu kileki gɔmo gb̅i kiya zinnĩ te, “I'di kada 'ba rɔ kindawo rɔ a laka zi bilaka lesi. Tine i'di bilaka lesi d̅e gɔ k̅o'du 'ba kada 'ba rɔ kindawo.

²⁸ Kina kole 'ba bilaka lesi na gb̅i rɔ n̅ere 'ba dɔ kada 'ba rɔ kindawo.”

3

Bɔ Konyo Keɲme Rɔ Kilawo Mɔtɔ
(MT 12:9-14; LK 6:6-11)

¹ Y̅esu ileki kari mĩ r̅o 'ba m̅otu. Tine bɔ mɔtɔ ɛd̅i yayi k̅ozimo k̅ol̅e 'deni rɔ kilawo.

² Ya mɔto ga ɛdi gbi yayi, lije oloma 'deni ngi ro tonjo mo do Yesu kilejo bo nima mi kada 'ba ro kindawo nima go lije kari kususu bo timo.

³ Yesu ideki bo kosi kole ro kilawo nima kiya tei te, "Ako koro komoze pili bine."

⁴ Kina bo kenyi kititi bilaka naga nima, bo iya te, "Ma yala na ro ma laka mi ko'du ki'di 'ba kada 'ba ro kindawo 'do to'do mo? To'do lende laka ala to'do a ma ro ma kenyé na teyi? Tomo didi, ala tupo mo yaga?" Tine lije udumo ngi pili liwo.

⁵ Kina bo kuyi komo bo konjo donni pili toko, doki'di bo ga ata 'deni ronni. Tine lende kinza kuwo 'beni nima i'di bo ngi kedí ro meri. Kina bo kilende ngi zi bo nima, iya te, "Oja go kosiyi." Bo nima oja yo na kileki ngi ro ma laka go bi mo.

⁶ Kina Parosi ni kodo ngi di mi ro 'ba motu yayi kari kototo ga kpenni ti bilaka 'ba Erode ga toma kori 'ba 'do tupo Yesu timo.

Tindi Ako Zi Yesu

⁷ Yesu enyi ngi ti bo kosó go bo ga kari kpa popo, na bilaka kole ngi ro tindi kari zinni yayi. Lije olo kako di Galilaya yayi, di Yudayi,

⁸ di Yerosalema, di Edome, di gonyi yopo 'ba Yaradene, ya mato ga ako di mi dolijo 'ba Tura ni ti Sidona. Lije olo kako zi bo go lebí 'ba wa ame lije kuwo bo kedí ko'do ne.

⁹ Bilaka ngi ro tindi ma kinza kiya. Na Yesu kiya ngi zi bo kosó go bo ga 'do lije ko'de sorope go bo keki yimo kinza komoti bo ra.

¹⁰ Romoyi bo ilejo bo roko'o ma konzi ngi, kina ma konzi mato ga kedí gba nduwe komoti ronni tari tosa ro bo.

11 Kina ɔɔo ya ma rɔ bo nɔkɔ ni ko'ja ma 'bɛnni kinɛ bo te na kila'ba ngi bɛri kɔmɔ bo ti tulɔri, kiya te, "Ni na rɔ kole 'ba Bɔko'ba."

12 Tine bo amo ngi dɔnni kinza lijɛ kuwɔwɔ go bo dɛ yaga.

Bɔ Kɔsɔ Go Yɛsu Ga
(MT 10:1-4; LK 6:12-16)

13 Yɛsu ɛnyi ngi kɛki kari dɔ kurungu tɔrɔ, na bo kɛdɛki bilaka ma bo ko'dɔkɔ naga ngi kako zi bo.

14 Na bo koza ma 'butɛ dɔmoriyɔ ngi di yimo rɔ ame mo ga bo kɛdɛki rɔ bo laja abo ne. Kina bo kiya zi lijɛ te, "Kpe nime, moza ye 'deni 'dɔ kɛddike tɔ, 'dɔ moja ye gbɛ tari tuwɔwɔ lende zi bilaka,

15 mi'di kɔzi kakpa ziye toga nɔki timo yaga."

16 Lijɛ ma 'butɛ dɔmoriyɔ ma bo koza mo ga na me, Simona ame Yɛsu ki'di mɔyi bo mɔtɔ gbɛ rɔ Pitɔrɔ ne,

17 ti Yakoba ni ti lɔndɔ bo Yowani kole 'ba Zebedayo ga. Yɛsu i'di mɔyi dɔnni rɔ Bonerega, ame 'jo 'ba lende mo tɛgɛ, "Bɔ tɔrɔ kapi."

18 Kina ti Andareya ni ti Pilipɔ ti Batolimayo ti Matayo ti Tɔma ti Yakoba kole 'ba Alapayo ti Tadayo ti Simona bo ko'dɔ ya go dɔyayi 'bɛnni.

19 Kina ti Yuda Isikarita ame kina kari kususu Yɛsu zi turu ne.

Yɛsu Ni Ti Bezebola
(MT 12:22-32; LK 11:14-23)

20 Yɛsu ileki kari liɔ, na tindɛ ma kinza kiya kotɔtɔ rɔnni ngi gbɛ kako zi bo kola bi 'ba tonyo akonyo pele kari kinza kpe zinni ti bo kɔsɔ go bo ga.

21 Kina ɔɔɔ lɛbɛ mo kari kɔmɔ 'deni kɔɔɔ a nime te zi e'be ma bo ga tine, na lijɛ kɛnyɛ ngɛ kako gɔ bo. Rɔmɔyɛ bilaka ɛdɛ 'deni ngɛ rɔ tiya mo te, "Rumɔ na kila'ba 'deni dɔ bo."

22 Bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kɔ'du ki'di mɔtɔ ga ame kako di Yerosalema ne oloma ngɛ rɔ tiya mo te, "Belezebola ɲere 'ba nɔkɛ na kila'ba 'deni dɔ bo. ɲere 'ba nɔkɛ ni na ki'di kɔzɛ kakpa nima zi bo toga nɔkɛ ma laki timo yaga."

23 Kina Yɛsu kidɛkɛ bilaka naga nima ngɛ kako zi bo, bo koloma rɔ tiya mo zɛnnɛ rɔ dɔɲgala. Bo iya te, "Ti Satani kebe koga Satani lɛpɛ bo mɔtɔ tondo ga?"

24 ɔɔɔ dɔliɲɔ kɔtɔ kebe koza mɛnɛ 'deni kebe to'dɔ ya rɔ gɔ rɔnnɛ dɔliɲɔ nima ɛdɛ kita'ba ngɛ.

25 ɔɔɔ kpa gɔli kɔtɔ koza mɛnɛ kebe to'dɔ ya rɔ gɔ rɔnnɛ, kpa gɔli nima ɛdɛ kita'ba ngɛ.

26 Kina gbɛ tara ɔɔɔ Satani koza mɛnnɛ 'deni kebe to'dɔ ya rɔ gɔ rɔnnɛ, gɔmo inza kɔwɔ kpe dɔliɲɔ 'bɛnnɛ nima ɛdɛ kita'ba girɛ nime.

27 Bɔtɔ mɔtɔ ikali dɛ ma 'dɔ kari kɔɔɔ mɛ rɔ 'ba bɔ tigo mɔtɔ kolɔ amo ga. Tine ɲge ɔɔɔ kudɔdu bɔ tigo nima 'deni titi gba bɛrɛ tine na 'jaa ti kolɔ amo ga.

28 Kpe omerike lende nime laka. Dɔkomali lende kɛnyɛ ma laki naga nima pili ti kola bilaka ngɛ gɔmo kpaki ti kpa kɛnyɛ ma lijɛ ko'dɔ.

29 Ne bɔtɔ ame kirasi lende kiya kpɛnɛ rɔ ma kɛnyɛ gɔ Nyɛ Kɔtɔ Laka ne, inza kola ngɛ du lipo. Lende kɛnyɛ ma ɲburunburu na bo ko'dɔ 'deni."

30 Yɛsu iya lende nime te rɔmɔyɛ lijɛ iya te nɔkɛ na kɛdɛ ko'dɔ bo.

*Yë Na Rɔ Iya?**(MT 12:46-50; LK 8:19-21)*

³¹ Kina ma 'ba Yësu ni ti löndö bo ga kömö ngi. Lijë ɔɔ yaga koja laja kari gɔ bo.

³² Tindī oloma 'deni kuru bo bēri na kari kiya zi bo te, “Möyī ni ti löndö yī ga ēdī yaga 'dē yayi, lijē o'dɔkɔ yi 'dɔ kari zinni.”

³³ Yësu ileki dɔmo zinni iya te, “Yë ga na rɔ iya ni ma ti löndö ma mo ga?”

³⁴ Bo uyī kɔmɔ bo kɔngɔ dɔ bilaka naga nima koloma yayi ne, na bo kileki kiya te, “Lijë nime na rɔ iya ni ma ti löndö ma ga.

³⁵ Bɔtɔ ame kɔ'dɔ ako'dɔkɔ 'ba Bɔkɔ'ba ne na rɔ löndö ma ga, rɔ lēmi ma ga gbī rɔ iya ma.”

4*Dɔngala 'Ba Bɔ Kulī Kupö**(MT 13:1-9; LK 8:4-8)*

¹ Yësu ako 'böwu gbī koloma rɔ tiyandi bilaka di kpa pöpö 'ba Galilaya. Bilaka ako ngi zi bo rɔ tindī ma kinza kiya, kina bo kari kēki koloma ngi mī sorope mbowa mī zana mini. Tindī naga nima ɔɔ ngi yaga kpa gōtō yayi,

² kina bo koloma ngi rɔ tiyandi lijē ti dɔngala ma konzi.

Mī akiyandi abo, bo iya te,

³ “Uwōke, bɔ kulī kupö mɔtɔ ɔdɔ 'deni kari tuli kupö abo mī nyaka.

⁴ Di bi tuli mo mɔtɔ ga ila'ba ngi dɔ kpa kɔri, kina yali kako ngi kogo yaga.

⁵ Kupö mɔtɔ ga ila'ba ma 'bēnni dɔ kirigoyɔ ame yayi mo kalo dē laka ne. Kina kōtu ngi welo rōmōyī yayi mo alo dē.

⁶ Tine ɔɔɔ kada keze yɔ na koŋma ŋɔi kututu yaga rɔmɔyɔi ŋgira'da mo alo dɛ.

⁷ Kupö mɔɔ ga ila'ba ma 'bɛnni ŋɔi mi löŋgö kono. Tine ɔɔɔ kono kebe kiyöbu yɔ na kuböwu ŋɔi yaga kö'bö rɔ azurupu.

⁸ Kina kupö mɔɔ ga kila'ba ma 'bɛnni ŋɔi mi yayi ma laka. Na kötu ŋɔi kiyöbu laka ŋbö kana. Mɔɔ mo ga ana ŋge mbowa, mɔɔ ga ana laka tine mɔɔ ga ana ŋɔi kulöwö."

⁹ Kina Yösu kileki gɔmo kiya zinni te, "Bo ame ti mbili ne i'dike bo kuwö lende nime."

*'Jo 'Ba Dɔŋgala 'Ba Kupö
(MT 13:10-23; LK 8:9-15)*

¹⁰ Di pötö mo ko'ja Yösu kedi 'deni kutu bo tine, na ya mɔɔ ga ame kuwö lende nima ne ti bo kösö gɔ bo ga kako ŋɔi zi bo. Lijé ako kititi bo 'dɔ bo kiyeti mi 'jo 'ba dɔŋgala naga nima zinni.

¹¹ Yösu ileki domo zinni iya te, "Kpe, akikali 'ba a ma rɔ ma kusu mi ŋere löbu 'ba Boko'ba nime i'di 'deni ziye. Tine ma 'bɛnni 'ba ya mɔɔ ga naga nima ti milende zinni nduwë rɔ dɔŋgala.

¹² Römöyɔi kɔzɔ ma tönë kugu ne, 'Go lijé koŋgɔ pele, tine lijé ko'ja dɛ. Lijé kuwö pele, tine lijé kikali dɛ. Römöyɔi kinza lijé kebe koto dönni ra lijé kileki kako zö ma ŋere Boko'ba, kinza mola lijé ra gɔ lende kënyë 'bɛnni ga.' "

¹³ Kina Yösu kititi lijé kiya te, "Kpe gbɔi ikalike mi 'jo 'ba dɔŋgala nime dɛ? Tine gɔ kikalike mi 'jo 'ba dɔŋgala mɔɔ mo ga 'jaa tondo mo ga?

¹⁴ Bo kulɔ kupö nima na rɔ bo kuwöwö lende 'ba Boko'ba.

15 Kupö ma kila'ba dö kpa kori na rö ya ame ga kuwö ngi tine, Satani ako ngi welo kogba yaga di mi döki'di mo ne.

16 Kupö ma kila'ba dö kirigoyö na rö ame ga kuwö yo kinda'ba ngi ti mi keyi ne.

17 Tine ngira'da mo na kalo dö minni kina ngi gomo igabi dö. Dö gomö ni ti közi kasi 'ba gomo kömö yo na lijé koga kpenni ngi gomo.

18 Kupö ma kila'ba mi löngö kono na rö ame ga kuwö ngi kinda'ba laka,

19 tine komö kilé'di 'ba gö wa 'ba dolinö, möri ni ti mi löbu gö ama konzi mötö ga kuböwu ngi yaga kana ötö dö.

20 Tine kupö ma kila'ba mi yayi ma laka na rö ame ga kuwö kuti ngi kinda'ba laka ne. Kina lijé na ma kana ngi, mötö ga mbowa, mötö ga laka, tine mötö mo ga kulöwö."

Lamba Bici Sora
(LK 8:16-18)

21 Kina Yesu koloma ngi nduwé rö tiya mo zinni te, "Me bötö mötö ebe kogba lamba ra kutu'bö dömo yaga teyi ti lö'di ala kusu bici sora? Rö ma laka lamba edi kuté dö a 'ba tidéyi mo.

22 Kina me 'deni ötö ame yaga rö ma kusu ne ti koja ngi yaga bi köpö. Ötö ame kutu'bö dömo teyi ne ti kombi dömo 'deni ngi yaga.

23 Kina ti, bö ame ti mbili ne, i'dike bo kuwö lende nime."

24 Bo ileki gbí kiya zinni te, "Wa ame kedí kiya ziye ne ojeke mbili ye laka gomo tuwö mo. Wa ma keddi kiyarike timo na ti Böko'ba kiyari gbí timo ziye. Kina ti bo ki'di dömo 'deni ngi teyi ziye.

25 Römöyī bo ame kēdī timo ne ti ki'di gbī teyi. Kina bo ame kinza timo ne ma titi tɔ nima zi bo ne ti kopepe 'deni ngī yaga."

Dɔŋgala 'Ba Tiyöbu 'Ba Kupö

26 Bo ileki gbī 'böwu kiya zinnī te, "Nere löbu 'ba Boko'ba ēdī kɔzɔ lende 'ba bo mɔtɔ ame kulī kupö mī nyaka bo kari koloma abo ngī kō'dō nati ne.

27 Tine kupö naga nima ötu ë'bēnnī ngī gɔ dönnī kiyöbu kinza ma bo kikali gɔmo.

28 Yayi na ngī koja ë'bēnī. Dɔgba mo ötu rɔ dɔ biti kina kiyöbu ngī köyö kana dɔmo.

29 Tine ɔdɔ bo konɔgɔ kandi 'deni yɔ na bo ki'di kulu ngī mugu mo römöyī bo ikali kada 'ba tumu mo na 'deni."

Dɔŋgala 'Ba 'Jɔ Titiyi

(MT 13:31-32; LK 13:18-19)

30 Kina bo kileki kiya gbī te, "Nere löbu 'ba Boko'ba nime ti kiyari ngī ti wa'di ga? Dɔŋgala ma tondo mo ga na ngī gɔ kiyari timo?

31 Ti kēdī ngī kɔzɔ 'jɔ 'ba a mɔtɔ ame titiyi 'deki ne. Tine ɔdɔ kogba kulī mī yayi,

32 na kebe kiyöbu ngī yaga rɔ ngērī ma löbu. Kina dɔŋgala mo ga konza ngī yali ni kako kubö rɔ 'bēnnī ga dɔ mbēlī mo."

33 Mī akiyandi 'ba Yēsu ga pili bo ilende zinnī ti dɔŋgala. Bo o'de dɔŋgala 'ba lende mo zinnī ti wa ma lijē kikali laka.

34 Zi ma laki naga nima bo iya wa pili zinnī rɔ dɔŋgala. Tine ɔdɔ lijē kēdī 'deni rɔ dönnī ti bo kösö gɔ bo ga tine na bo kebe 'jaa tiyētī mī 'jɔ 'ba lende mo ga pili zinnī.

Yësu Oga Pïwu
(*MT 8:23-27; LK 8:22-25*)

³⁵ Mî dɔkɔpiyari mo nima na Yësu kiya ngi te zi bo kôsö gɔ bo ga, “Ënyike, dumuke darike gönyï pöpö ma 'dë.”

³⁶ Kina lijë kënyï ngi kola tîndi naga nima yayi lijë këki gɔ bo mi sorope, tumu dɔ mini nima kari gönyï pöpö ma kapa mɔtɔ. Sorope mɔtɔ ga ari gbï tinni yayi.

³⁷ Kina lili ma kembe rɔ piwu ki'di ngi tome, na mini ki'di ngi rɔ tikagba 'dɔ koso gönni mi sorope.

³⁸ Yësu ëdi kebe kapa sorope ma yi'böwu yayi kö'dö 'deni kitaka dɔ bo ti bɔngɔ. Kina bo kôsö gɔ bo ga kari kindiŋi bo ngi kiya zi bo te, “Bo kɔmɔ kiyandi, ma 'bëyi omeri lende ze dë kpe ɔdɔ dëdi pele dölëke nati?”

³⁹ Kina bo kindiŋi ngi yaga, bo kamo dɔ lili nima, bo kilende zi mini kikagba nima kiya te, “Ŋrɔ yaga.” Kina lili ni ti mini kikagba nima kɔrɔ ngi bi ko'dɔ liwo.

⁴⁰ Bo ileki kiya zinni te, “Kpe, ëddi kereke gɔ wa'di? Kpe gba i'dike dɔye dë gɔ lende ma?”

⁴¹ Kina lijë ngi rɔ ma kere bo. Lijë ebe tititi rönni kiya te, “Bo nime bo wa'di ga na? Lili ni ti mini ni ngi kpaki rɔ akuwö dɔ bo?”

5

Nökï Ni Ti Ba'do
(*MT 8:28-34; LK 8:26-39*)

¹ Lijë umu ngi kari kömö gönyï pöpö mi dɔyayi 'ba Gerasa.

² Kina ko'ja Yësu kedi këki di mi sorope kako yaga yo na do bo kondoso ngi ti bo nöki mato kedi ro tako di mi löngö dögö yayi.

³ Bo nima nöki ila'ba 'deni ngi molo domo ki'di kedi koloma 'deni ngi nburu kö'bö mi löngö dögö. Bato mato inza kpe ame 'do kö'bo togbo bo beri. Pele ro tudödu bo ti zingiri onya do 'deni.

⁴ Römöyi pa oloma ro tudödu közi bo ga komba zingiri ndi bo. Tine bo ö'bö ngi tiyeyi wa naga nima di ro bo, bo kodowe zingiri ni yaga di ndi bo. Kina ngi bato mato inza kpe ame 'do kö'bo togbo bo beri.

⁵ Kote kada löbu nime kpaki ti korondo mo ga bo ö'bö ngi mi löngö dögö do doku tulöri, bo kore ro bo ga ti doku.

⁶ Tine odo bo ko'ja Yësu ngi nbö di bi kowo yo na bo kirija ngi kure domo bo kari kolodo beri komo Yësu.

⁷ Kina bo kulöri ngi ro ma kembe kiya te, "Wa'di 'bi na tö, ni Yësu kole 'ba Boko'ba tigo do kiteli? Moma'jo roma ziyi ti möyi Boko'ba, kinza kodo gomo de doma."

⁸ Bo iya tara römöyi Yësu ilende zi nöki nima iya te, "Ni nöki nime odo yaga di mi bo nime."

⁹ Yësu ititi bo iya te, "Ni, möyi yi ro ye?" Bo iya te, "Möyi ma ro Tindi. Ze ro ma konzi."

¹⁰ Kina nöki naga nima kebe ngi toma'jo rönni zi Yësu kinza bo koga lijë de yaga di mi dolijo nima.

¹¹ Tine tindi 'ba ba'do 'ba lijo edi ro tonyo kpenni ndi doku yayi.

12 Kina nöki naga nima koma'jo rönni ngi zi Yësu, iya te, “Oja ze dari dila'ba do ba'do naga nime 'dë.”

13 Yësu uti domo zinni, iya te, “Ɔdoke karike.” Kina nöki naga nima kodo ngi lijë kari kila'ba do ba'do tönë ga. Tumu 'ba ba'do nima titëtë mo ëdi pili kozo kuluku 'butë sowo tara (2000). Kina kënyi kiraña ngi di do kulöngö ko'do nima kari kila'ba mi pöpö kote dönni ngi pili yaga.

14 Kina bo koda ba'do mo naga nima kiraña ngi kari kiya lende mo mi gawo pili zi ya ma kebe go nyaka naga. Kina bilaka kolö ngi kako tonjo wa ma ko'do röni nima.

15 Lijë ako ngi ko'ja Yësu ni ti bo tönë pa ti tindi 'ba nöki domo ne koloma 'deni yayi ti bonjo röni domo keke 'deni. Kina lende mo ko'de tikere ngi za zinni.

16 Tine ya ame ga ko'ja ti kömönni ne na kebe 'jaa ro tiyëti wa ma ko'do röni zi bo nöki nima gbi ti tindi 'ba ba'do naga nima zinni.

17 Kina lijë koloma ngi ro toma'jo rönni zi Yësu 'do bo kënyi kari yaga di mi doyyayi 'bënni.

18 Kina odo bo kedï ko'do 'deni tari tekï mi sorope tine na bo nöki tönë kako ngi koma'jo röni zi bo 'do tari koto tinni.

19 Tine bo ileki kiya zi bo nima te, “Ari lijö zi bilaka 'be ga, kina 'do kiyëti go wa ame ga nere Boko'ba ko'do ziyi ne zinni, gbi ti mi këyi ame bo ko'do 'deni ziyi ne.”

20 Kina bo tönë pa ro bo nöki ne kari ngi koloma ro tiyëti wa ame Yësu ko'do zi bo ne pili kote mi doyyayi nima kidëki möyi mo ro Gawo 'Butë ne. Kina bilaka mo ga koto ngi ro gönni.

*Nyiti Titi Ti 'Ja Kosa Rɔ Bɔŋɔ 'Ba Yësu
(MT 9:18-26; LK 8:40-56)*

²¹ Kina ɔɔɔ Yësu kumu 'deni kileki kako gönyï pöpö ama tine na tindi kototo rönni ngi zi bo kpa götö yayi.

²² Kina ɔɔɔ bo mɔɔ möyï mo rɔ Yayiro rɔ bo ɔ rɔ 'ba mötu kako ko'ja Yësu tine na bo kila'ba ngi bëri bi ndi Yësu,

²³ koma'jo röni zi bo, kiya te, “Nyiti titi ma 'deni ngi ngɔsi tölë, ako tɔ kpe ki'di köziyï rɔmo 'ɔɔ kileŋo ni, loko kɔmɔ yaga di ɔɔ rɔkɔ'ɔ nime.”

²⁴ Kina Yësu kënyï ngi tari kɔtɔ ti bo nima. Tine tindi ma kinza kiya ari ngi kɔtɔ tinni këdi komoti bo.

²⁵ 'Ja mɔɔ ëdi yayi roma kö'bö tolɔɔ ngi di rɔmo kɔmɔ kɔɔ mo 'deni nbö 'butë ɔmoriyö.

²⁶ Loko ilisa 'deni timo kulöwö kebe zi bo wɔwɔ ma konzi kote girisi 'deni ngi di közini. Tine ma kɔtɔ mɔɔ mo okɔnyi ni ɔɔ du te, kina ko'ɔ ngi konye.

²⁷ Loko uwö lëbi 'ba Yësu 'deni na loko kako ngi kebe gɔ bo rɔ mi löngö bilaka konzi nima, na loko kosa kpa bɔŋɔ 'ba rɔ bo ngi.

²⁸ Römyï loko omeri 'deni kiya te, “ɔɔɔ kiya te mɔsa pele nge rɔ kpa bɔŋɔ 'ba rɔ bo ti kileŋo ma ngi.”

²⁹ Mi tosa nima loko kosa kpa bɔŋɔ nima yɔ na roma 'bëni tönë koke kpëni ngi, loko kikali gɔmo di mi yida röni, ileŋo ni 'deni.

³⁰ Tine Yësu ikali gɔmo ngi ma tigɔ kɔɔɔ di mi yida rɔ bo, kina bo kuyi kɔmɔ bo ngi kititi bilaka konzi naga nima, kiya te, “Yë na kosa rɔ bɔŋɔ ma?”

31 Bo kösö gɔ bo ileki dɔmo zi bo iya te, “Tindī nime kuru yi ne onḡo te, ne rɔ ma tondo mo ga na kēddi kititi ma 'bēyi 'böwu kiya te, ‘Yē na kosa rɔ bɔḡo ma?’ ”

32 Tine Yēsu ēdī nduwē gba rɔ tonḡo bɔtɔ nima kosa rɔ bo ne.

33 'Ja tönē ikali gɔ wa ma ko'dɔ rönī nime 'deni na lɔko kako ḡḡi ti tikere ti rɔ kilē'dī kila'ba bēri bi ndī Yēsu, lɔko kiyētī gɔ wa ma ko'dɔ rönī zīnī.

34 Yēsu ileki zīnī iya te, “Nyiti ma, ti'di dōyi gɔ tigɔ ma na kilenḡo yi 'deni. Ari ti, ti mī kēyi rɔkɔ'o nima kola yi yaga.”

35 Kota Yēsu kēdī gba rɔ tilende zi 'ja nima na bɔ laja kōmō ḡḡi di liḡo 'ba bɔ tönē rɔ Yayiro ne. Lijē iya zi bo te, “A 'ba nyiti 'bī tönē, bilaka ēnyē 'deni kinza koma'jo bɔ kōmɔ kiyandi dē ka kpe ndenji.”

36 Yēsu uyi mbili bo le mōkō di zi lende 'bēnnī nime. Bo ileki kiya zi Yayiro te, “Kinza kere dē, tigɔ ma na ki'di dōyi gomo.”

37 Yēsu ola bilaka ma konzi naga nima dē kpe kari tinnī, bo ogba ḡḡe rɔ Pītörö ni ti Yakoba ni ti bɔ löndö bo Yowani.

38 Lijē ari ḡḡi kōmō liḡo 'ba Yayiro bɔ dɔ rō 'ba mötu nima yayi kari ko'ja bilaka ḡḡi kēdī bi monɔ, lende konya ḡḡi ḡbaḡi, kēdī kome kuwu ni konyo kōkō.

39 Kina ɔdɔ Yēsu kɔdɔ ḡḡi 'deni mī liḡo yayi tine, bo iya zīnnī te, “Wa'di ga na lende konya ḡḡi ḡbaḡi te gomo? Ēddi kuduke gɔ wa'di? Nyiti titi nime ölē dē rɔ tölē tine lɔko ēdī ḡḡe kō'dō.”

40 Kina lijē kōḡō bo ḡḡi rɔ laḡa. Bo oga lijē ḡḡi pili kɔdɔ yaga. Kina bo kogba 'bu mo ni ti ma

mo ti bo kösö go bo ga ma mota mo tönë ga ngi lijë kodö rö go töku nima yayi.

⁴¹ Bo inda'ba közimo kilende teyi te, “Talita kumi.” Ame 'jo 'ba lende mo tégë, “Nyiti titi, milende ziyi, ënyi tɔɔɔ.”

⁴² Kina töku tönë kindiji ngi kënyi tɔɔɔ kebe tilingere. Kɔmɔ kɔɔ 'bëni 'deni 'butë dɔmoriyö. Kina lende mo kigayi bilaka ngi.

⁴³ Tine Yësu ose gomo kitigo zinni kinza lijë kiya lende mo dë zi bɔɔɔ mɔɔɔ. Kina bo kiya zi ma mo ni te, “I'dike akonyo zini loko konyo.”

6

Bilaka 'Ba Nazareta Ilagi Lende 'Ba Yësu (MT 13:53-58; LK 4:16-30)

¹ Yësu ënyi di yayi kileki kari mi dɔyayi 'bënni. Tine bo kösö go bo ga ozi ngi kɔɔɔ kari ti bo.

² Mi kada 'ba rɔ kindawo na bo koloma ngi rɔ tiyandi wa mi rö 'ba mötu yayi. Kina ma konzi ame ga pili kuwö ne koto ngi rɔ gönni. Lijë ebe rɔ tititi mo kiya te, “Bo nime bo o'ja a naga nime kulöwö te di yala? Bo o'ja akikali naga nime te di yala ga? Go koto löbu naga nime bo ëdi ko'dɔ ngi te totondo ga?”

³ Tara ne bo na dë rɔ bo kose ngëri tönë kole 'ba Mariya? Löndö bo mɔɔɔ mo ga na dë me rɔ Yakoba ni ti Yose ti Yuda ti Simona ne? Lëmi bo ga na dë me gbï tize bine ne?” Kina lijë kilagi lende abo ngi.

⁴ Yësu ënyi kileki kiya zinni te, “Rɔ ma laka, bilaka 'ba mi go bi ma laki pili rɔ ma koro bo

kumë lende. Tine bilaka 'ba dɔyayi abo ga, ti ma wado abo ga oro bo dë.”

⁵ Kina ngi bo o'dɔ ɔ koto ma löbu dë kpe kulöwö yayi, tine bɔ rɔkɔ'ɔ ma ndö te na nge bo ki'di közi bo rɔmo kileŋo.

⁶ Lende 'bënni lijë ame ga rɔ 'ba bo ne ki'di dönni dë ɔ lende abo ne ebe kigayi bo ngi yaga.

Laja 'Ba Ya ma 'Butë Dɔmoriyö

(MT 10:5-15; LK 9:1-6)

Bo ënyi ngi kari mi tiri mɔto ga yayi koloma rɔ tiyandi kɔmɔ bilaka.

⁷ Kina bo kideki lijë ma 'butë dɔmoriyö mo tönë ga ngi bi koto koja lijë kari rɔ riyöriyö tuwöwö lende 'ba Boko'ba. Bo i'di tigo ngi zinni ta'da nöki ni timo.

⁸ Tine bo ose zinni kinza lijë kogba a mɔto dë kari timo mi lingere 'bënni nima. Tine lijë kogba nge rɔ përi. Kinza lijë kogba mangolo'bo dë tinni ala mbo'da 'ba kpasi ala yamo kingali dɔmo kpa bɔŋɔ.

⁹ Lijë kusu wari nge ndinni, kogba mɔto dë rɔ tötü teyi.

¹⁰ Bo ose zinni te, “Liŋɔ ame kolomake 'deni teyi, olomake yimo nbö kënyike di mi gawo nima.

¹¹ Tine ɔ bi ame ga ko'dɔkɔ dë tuwö lende 'be kilagi ye koga ye ne, ënyike ombake lupu mo yaga di ndiye rɔ lömu rönni.”

¹² Kina lijë kari ngi koloma rɔ tuwöwö mo zi bilaka 'dɔ koto dönni di mi lende kënyë.

¹³ Lijë i'di nöki ngi kita'ba yaga di dɔ ma konzi. Kina lijë kondi 'bu ngi kileŋo bɔ rɔkɔ'ɔ ma konzi timo.

Tupö Yowani Bɔ Bapatisi
(MT 14:1-12; LK 9:7-9)

¹⁴ Kina bɔ dɔlinɔ Erode kuwö lende mo ngi gbï römöyï läbï 'ba Yësu ogba mi dɔyayi nima 'deni. Ya mɔtɔ ga iya te, “Yowani bɔ bapatisi na kɔdɔ 'deni yaga di mi tölë, kina ma ki'di bo ngi këdi ti tigo kulöwö tara ne.”

¹⁵ Tine ya mɔtɔ ga iya ma 'bënni te, “Eliya na.” Kina ya mɔtɔ ga iya ma 'bënni te, “Bɔ kumë lende 'ba Boko'ba ma kɔzɔ ma dɔgba tönë ga molo bine ne na.”

¹⁶ Kina ɔdɔ Erode kuwö lende mo 'deni tara tine, bo iya te, “Yowani ma tönë mi'di koke dɔmo yaga ne bo na me kɔdɔ 'deni gbï.”

¹⁷ Erode bo na tönë ki'di kinda'ba Yowani kudödu ku'du mi maboso ne. Erode bo o'dɔ lende nima tara gɔ kö'du 'ba Erodiya 'ja 'ba bɔ löndö bo Pilipö ame bo Erode kebe kuyi kɔmɔ mo 'deni yaga ne.

¹⁸ Römöyï Yowani oloma rɔ tiya mo nduwë zi bo te, “Tuyi kɔmɔ 'ja 'ba löndö ele dë. Tiyëyi mi kö'du ki'di 'ba Boko'ba na.”

¹⁹ Kina Erodiya mo tönë kinda'ba tiyeli ngi rɔ Yowani kiteri tupö mo yaga. Tine kori 'ba tupö bo loko o'ja dë,

²⁰ römöyï Erode gbï rɔ ma kere Yowani. Bo ikali ngi Yowani bɔ lende laka 'ba Boko'ba na. Kina bo kogba Yowani ngi nge ku'du tara mi maboso. Tine lende kiya 'ba Yowani ga këdi ki'di bo pele ngi rɔ meri, bo o'dɔkɔ tuwö mo nduwë.

²¹ Tine kina kari ko'dɔ rönï ngi yaga rɔ gɔ kele zi Erodiya. Mi kada mo nima Erode oja karama 'ba kada 'ba töyö bo ngi kose bilaka ma rɔ löbu

mī turu abo nima ngī pili ti bō dō bō kanya ni ti bō mōri ma mī Galilaya.

²² Kina nyiti 'ba Erodiya kako kusī ngala ngī kōmō n̄ba naga nima. Kina lende mo koṅmi ngī sowa dōkī'dī Erode ni pili ti n̄ba abo naga nima. Kina bō dōliṅṅ Erode kēnyī ngī kiya zi nyiti nima te, “Ōto ame ko'doko ne, idēki di zō, kina ti mi'di ngī ziyī.”

²³ Bo o'dō lömu ngī yīmo zīnī kiya te, “Ōto ame kīdēki di zō ti mi'di ngī ziyī. Ala ēdī pele rō kapa 'ba dōliṅṅ ma nime na kīdēki, ti mi'di ngī ziyī.”

²⁴ Kina loko kari ngī kititi mōnī kiya te, “Dō wa'di na midēki?”

Mōnī iya te, “Dō Yowani bō bapatisi na kari kīdēki.”

²⁵ Kina loko kirīṅa ngī welo kari kiya zi bō dōliṅṅ Erode te, “Dō Yowani bō bapatisi na ki'di zō girī nime bine mī kita'ba.”

²⁶ Erode ngī rō meri gō lende mo, tine gō lömu ame bo ko'dō 'deni kōmō n̄ba abo ga ne bo o'bo dē kpe tuyī yīmo.

²⁷ Kina bo koja bō kanya ngī kari ko'de dō Yowani. Bō kanya nima ari ngī mī maboso yayi koke dō Yowani

²⁸ ko'de mī kita'ba ki'di zi nyiti nima. Kina loko koto ngī kari zi mōnī.

²⁹ Tine odo bō kōsō gō Yowani ga kuwō lende mo 'deni tara yō na lijē kako ngī gō tōku bo kombi kari kusu.

Yēsu I'di Akonyo Kō'bo Bilaka Kuluku 'Butē Bi 'Butē

(MT 14:13-21; LK 9:10-17; YN 6:1-14)

30 Bo laja tönë ga ileki ngi kako kiyëti go wa ame ga pili lijë ko'do kiyandi gbi ne ngi zi Yësu.

31 Tine tindi ö'bö ngi nburu nbanj tinni këdi kari mato ga këdi kako nduwë yimo, kola bi 'ba tonyo oto ga de kpe zi Yësu ni ti bo köso go bo ga. Kina bo kiya ngi zi bo köso go bo ga te, "Ënyike, darike titi mbowa yaga bi mato ro daze go kindawoke roye."

32 Kina lijë kënyi ngi këki mi sorope tari titi mbowa yaga ro dönni.

33 Tine ma konzi o'ja lijë ngi këdi ro tari na kikali lijë ngi. Kina bilaka kënyi ngi pili di mi gawo ma yayi naga nima kirinja kure dönni komo ngi gba go bi ma lijë këdi kari teyi mo tönë.

34 Kina oto Yësu këki di mi sorope tine bo o'ja bilaka 'deni ngi yayi ro tindi ma kinza kiya. Lende 'bënni o'de lisa ngi komo bo romöyi lijë ngi kozo kamölö ame ga bo koda mo kinza ne tara. Na bo koloma ngi ro tiyandi lijë ti lende ma konzi.

35 Kina oto kada këdi ko'do 'deni töso tine na bo köso go bo ga kako ngi zi bo kiya te, "Onjo te, go bi nime bine ro yi mökö, kada inza kpe.

36 Oja bilaka naga nima lijë kari mi linjo ti mi tiri ma ngosi bine go lijë kari kugo oto ga zinni tonyo mo."

37 Bo ënyi kileki domo zinni te, "Kpe na ki'dike zinni lijë konyo."

Lijë ititi bo iya te, "O'doko go dari dugö akonyo ti kisi riyö ti'di mo zinni?"

38 Bo ititi lijë iya te, "Ëddike ti mangolo'bo ndö bina? Ari konjoke te."

Kina ɔɔɔ lijë kari koŋɔ 'deni tine lijë ako kiya te, “Dëdi timo muyi, ti kenze mo ga riyö teyi.”

³⁹ Bo iya zinni lijë kiyija bilaka naga nima koloma bëri rɔ dɔtumu dɔ moli ma kunzi.

⁴⁰ Bilaka naga nima oloma ŋgi rɔ dɔtumu, mɔto ga kuluku riyö mɔto ga kuluku koto.

⁴¹ Kina bo kogba maŋgolo'bo muyi tönë ga ŋgi ti kenze riyö mo tönë ga, bo koŋɔ bi mitɔrɔ kileki yëë'di zi Boko'ba. Kina bo konye yimo ŋgi bo ki'di zi bo kösö gɔ bo ga lijë kari koza zi bilaka naga nima. Kina bo koza kenze riyö mo tönë ga ŋgi gbï pili gɔmo.

⁴² Kina bilaka naga nima pili rɔ gɔmo konyo ŋgi kitëkpë lijë.

⁴³ Bo kösö gɔ bo ga ari kutö'du kɔsɔ ma kileke bëri mo ga ŋgi koso mi kee 'butë dɔmoriyö.

⁴⁴ Bilaka naga nima konyo a nima ne titëtë mo bɔtɔni mo ga ŋbö kuluku 'butë bi 'butë (5000).

Yësu Ilingere Kebe Dɔ Mini

(MT 14:22-33; YN 6:15-21)

⁴⁵ Kina bo ki'di bo kösö gɔ bo ga ŋgi këki mi sorope 'dɔ lijë kari tötï dɔgba gönyï pöpö mi Betesayida. Bo ileke ma 'ba bo ŋgi titi ti'di bilaka naga nima gɔ kori.

⁴⁶ Di pötö lijë kari 'deni na bo kari ŋgi dɔ dökü tumötu.

⁴⁷ Mi dɔkɔpiyari mo tine sorope 'deni ŋgi ŋbö mi zana mini, bo këdi ma 'ba bo gba kutu bo yi mökö.

⁴⁸ Bo ongo lijë ëdi ŋgi rɔ tilisa ti tugë sorope, römöyï lili ëdi kome za kako di kömönni. Mi kano bi 'deni tine na bo ki'di tako ŋgi zinni bo

këdi kilingere kebe dɔ mini. Bo iteri 'dɔ bo kiteli kebe ɲgila lijë.

49 Tine lijë o'ja bo ɲgi na lijë kembe ɲgi rɔ tulõri, kiya te, "Sëgë na."

50 Römöyï lijë nima pili o'ja bo na ko'de tikere ɲgi sowa zïnni. Tine bo ënyï kileki zïnni te, "Ogbɔke dõki'di ye. Ma na. Kinza kereke dë."

51 Bo ëki ɲgi mï sorope gönni yayi na lili tönë kɔrɔ ɲgi. Kina lende mo kebe kigayi lijë ɲgi,

52 römöyï minyi 'bënni lende 'ba maŋgolɔ'bo nima pele ɔdɔ dë dönni.

*Yësu Ilenɔ Bo Rɔkɔ'ɔ Di Genesareta
(MT 14:34-36)*

53 Di yayi na lijë kako kômö ɲgi kpa götö mï dɔyayi 'ba Genesareta kudödu sorope yayi.

54 Ko'ja lijë këdi këki gba rɔ tẽki yaga di mï sorope te, na bilaka kikali Yësu ɲgi.

55 Kina lëbi abo kita'ba ɲgi kote mï gɔ bi nima, na koloma ɲgi rɔ tombi bɔ rɔkɔ'ɔ ni ti laŋba kɔlɔ kari timo bi ame kuwö 'deni bo këdi teyi ne.

56 Mï liŋɔ ti gawo ame ga pili bo kudö kebe teyi ne, o'de bɔ rɔkɔ'ɔ ɲgi ko'ba nduwë rɔ kpa kɔri. Lijë oma'jo rönni ɲgi zi bo 'dɔ bo ki'di lijë tɔ kpe kosa kpa bɔŋgɔ 'ba rɔ bo. Kina ame ga pili kosa kpa bɔŋgɔ 'ba rɔ bo ne, ilenɔ ɲgi di dɔ rɔkɔ'ɔ mo ga.

7

*Dölëti 'Ba Yudayi
(MT 15:1-9)*

¹ Kina Parosi ni ti bo kɔmɔ kiyandi mɔtɔ ga ame kako di Yerosalema ne kotɔtɔ ga rɔnni ngi ngila Yesu.

² Lijɛ o'ja 'deni bo kɔsɔ go bo mɔtɔ ga kedi konyo wa ngi tara kinza ma lijɛ ko'do dɔlɛti 'ba kɔzi kurɔgɔ dɛ.

³ Rɔmɔyi Parosi ni ti Yudayi pili onyo wa dɛ tara kinza ma kurɔgɔ kɔzi titi dɔgba go dɔlɛti mo ma mɔlo tɔnɛ.

⁴ Wa ame ga pele kugɔ di mi bi 'ba ndɔgɔ ne, urɔgɔ titi dɔgba na 'jaa konyo. Dɔlɛti ma konzi mɔtɔ ga edi gbi zinni nbanj toro mo, kɔzo 'ba turɔgɔ ro kɔsu ni ti kete ni ti gata.

⁵ Kina Parosi ni ti bo kɔmɔ kiyandi naga nima kɛnyi kititi Yesu, kiya te, "Go wa'di na bo kɔsɔ gɔyi ga koro dɔlɛti ma mɔlo 'ba 'bu ze lɔbu ga dɛ, lijɛ kedi konyo wa ngi tara kinza ma lijɛ kurɔgɔ kɔzinni dɛ?"

⁶ Yesu ileki dɔmo zinni, iya te, "Kpe bilaka bo kɔmɔ kandi naga nime, Yesaya na ngi kikali tumɛ lende go kɔ'du 'be. Ame tɔnɛ bo kugu kiya te, 'Bilaka naga nime lijɛ oro ma nɛre Boko'ba nge ti kpenni, tine minni nbɔ ro ma kɔwo di zɔ.

⁷ Mɔtu 'benni ka ro a yawa, rɔmɔyi kɔ'du ki'di 'benni 'ba bilaka lesi na za lijɛ kebe tiyandi mo kiya ro lende ma 'ba Boko'ba na.'

⁸ Kpe ebe kolake kɔ'du ki'di 'ba Boko'ba za yaga kɔsɔke go dɔlɛti 'ba bilaka lesi.

⁹ Kɔmɔ kandi nima ziye ne, ebeke tilagi lende 'ba Boko'ba le yaga ro ma kɛyi, tine dɔlɛti 'be ga na kubike gɔmo liki.

¹⁰ Rɔmɔyi Musa ugu 'deni mi kɔ'du ki'di iya te, 'Oro 'bu yi ni ti mɔyi. Bɔto ame kumu kpa bo go

'bu bo ni ti ma bo ne kölë yaga.'

¹¹ Ne ma 'beye ebe kiyake te, ɔɔɔ nī mɔɔɔ kēddi pele ti wa 'dɔ kokɔnyi 'bu yī ni ti möyī timo, ɔɔɔ kiya 'deni te ēdī rɔ Korobano, ame 'jɔ 'ba lende mo tēgē 'deni rɔ 'ba Boko'ba ne,

¹² i'di bo ŋgī dē kpe tokonyi lijē.

¹³ Kina ki'di ye ŋgī kirasike mī lende 'ba Boko'ba gɔ kō'du 'ba dölētī 'be ga ti wa ma konya mɔɔ ga ame kēddi ko'doke ne."

A Ma Rɔ Ti'da
(MT 15:10-20)

¹⁴ Kina Yēsu kīdēkī bilaka ma konzi ŋgī kako zi bo, bo kiya zīnnī te, "Kpe pili ojeke mbili ye kuwōke dɔma laka.

¹⁵⁻¹⁶ Wa ame ga pili kēdī kari di yaga mī bilaka ne i'di bɔɔɔ dē kēdī rɔ ti'da di kɔmɔ Boko'ba. Tine wa ame ga kēdī kɔɔɔ kako yaga di mī bilaka ne na kēdī ki'di bilaka rɔ ti'da."

¹⁷ Kina ɔɔɔ bo kēnyī 'deni di mī lōŋgō tīndī naga nima bo kari kɔɔɔ 'deni rō tine, na bɔ kōsō gɔ bo ga kako ŋgī zi bo tititi bo gɔ 'jɔ 'ba dɔŋgala nima.

¹⁸ Bo ileki zīnnī iya te, "Kpe gbī gba tara ikalike lende dē kebe lijē ma laki mo naga nima? Ikalike dē su, wa ame kēdī kɔɔɔ di yaga kari mī bilaka ne i'di bɔɔɔ dē rɔ ti'da di kɔmɔ Boko'ba.

¹⁹ Rōmōyī ari dē mī dōkī'dī, tine ari ŋge mī tokpe na koja ŋgī kɔɔɔ yaga di mī yida rɔ."

Mī lende kiya nime bine, Yēsu ɔɔɔrɔ gɔmɔ 'deni akonyo pili rɔ gɔmɔ rɔ ma kele zi bilaka tonyo mo.

20 Kina bo koto nati ngi nduwë tiya mo zinni te, “Wa ame ga kedi kodo kako yaga di mi bilaka ne na kedi ki'di bilaka ro ti'da di komo Boko'ba.

21 Romöyi di mi doki'di bilaka na meri kenyë 'ba to'do 'bögo ni ti löpö

22 ti yeri ti mi kombi ti dokomali wa ma ro ti'da naga pili kedi kodo ti 'bolu ni ti lende kinza ro kaya ti mi kututu ti kore ti do kombi ni ti lende ko'do do rumö.

23 Wa kenyë naga nime pili edi kodo di mi bilaka lesi, kina lije na kedi ki'di bilaka ro ti'da di komo Boko'ba.”

*Nyiti 'Ba 'Ja Kanana Moto
(MT 15:21-28)*

24 Kina Yesu kenyi ngi di yayi kari mi doyyayi 'ba Tura. Bo ari koloma lijo moto, tine bo o'doko de go bilaka ma konzi kikali ma bo kedi yayi. Pele na lebi abo kita'ba ngi welo.

25 'Ja moto yayi nyiti mo ro noki uwö lende 'ba Yesu na loko kako ngi kila'ba beri bi ndi Yesu.

26 Loko inza ro Yudayi, öyö ni mi Pönike mi doyyayi 'ba Suriya. Loko ako koma'jo roni zi Yesu 'do koga noki yaga di do nyiti 'beni.

27 Tine Yesu ileki domo zini iya te, “Ma laka mo zize ti'di akonyo gba zi kole titi. Inza ro ma laka togba akonyo 'ba kole titi tu'du mo zi bi.”

28 Loko ileki domo te, “Nere, pele ro ruruzu ame ga kedi kilayi beri di kpa kole titi ne ola ngi zi bi.”

29 Kina Yesu kileki domo ngi zini iya te, “Ro ma laka go do lende kileki 'bi nima, ari ti lijo, noki ita'ba 'deni di do nyiti 'bi.”

³⁰ Loko ari ko'ja nyiti 'bēni tōnē kō'dō 'deni do bi 'ba tō'dō. Ro ma laka nōki mo tōnē ola 'deni.

Yēsu Ileḡo Bɔ Mbili Ku'bē

³¹ Yēsu ēnyī ḡḡi di mī doḡyayi 'ba Tura yayi kumu kebe mī Sidona kari nduwē kpa pōpō 'ba Galilaya. Bo ari ti kori ame kudō te kebe mī doḡyayi ma kīdēki ro Gawo 'Butē ne.

³² Ya mɔto ga o'de bɔ mɔto mbili mo ku'bē ē'bēni 'deni mɔlo teyi kpamo kudōdu ḡḡi kako zi Yēsu. Lijē oma'jo rōnni zi bo 'do bo ki'di kōzi bo rɔmo bo kileḡo.

³³ Kina Yēsu kogba bɔ nima ḡḡi kari timo mbowa yaga di mī lōḡḡo tīndi, bo ki'di doḡole kōzi bo mbili mo. Bo oto'bi woro kosa ro doḡde'de bɔ nima.

³⁴ Kina bo kombi kɔmɔ bo ḡḡi mītɔro bo kawo ro ma kembe, bo kiya te, “Epaṭa.” Ame 'jo 'ba lende mo tēḡē, “Urōḡo rōyi yaga ro gbōḡō.”

³⁵ Kina mbili bɔ tōnē kapi ḡḡi kpamo kope rōni yaga, kebe ḡḡi tilende ro ma laka.

³⁶ Tine Yēsu ose ḡomo zīnni kinza lijē kari kiya lende mo dē zi bɔto mɔto. Bo ose ḡomo pele kitigɔ te nime, lijē ari kiyēlē lende abo ḡḡi kulōwō ro do kiteli.

³⁷ Kina lende mo kigayi lijē ame ga pili kuwō ne ḡḡi ro mbēmbē. Kina lijē kebe ḡḡi ro tiya mo te, “Yēsu o'do lende kele sowa, bo i'di bɔ mbili ku'bē ni kuwō bi yaga, bɔ kpa kudōdu ni kilende.”

8

Yēsu I'di Akonyo Kɔ'bo Bilaka Kuluku 'Butē Bi Modɔmota
(MT 15:32-39)

¹ Mi kada naga nima yayi 'böwu gbì na tündi ma kinza kiya kototo rönni ngi kako zi Yësu. Kina odo oto kinza kpe zinni tonyo mo tine na Yësu kidëki bo koso go bo ga ngi kako zi bo. Na bo kiya zinni te,

² “Ma ro meri go lende 'ba bilaka naga nime romöyì lijè o'do tö'dö 'deni nbö do mota tö bine, oto inza kpe zinni tonyo mo.

³ Odo kiya te moja lijè ngi kari tara ti 'bö moto ga edi kidaki go kari. Ya moto ga di mi longo lijè nima bina ako nbö di bi kowo.”

⁴ Bo koso go bo ga ileki zi bo iya te, “Bi na me ro yi mökö, ti ko'ja akonyo di yala 'do ko'bo bilaka konzi naga nime?”

⁵ Bo ileki kititi lijè, iya te, “Eddike ti mangolo'bo ndö bina?”

Lijè iya te, “Modomorïyö.”

⁶ Kina bo kiya ngi zi bilaka naga nima 'do koloma bëri. Kina bo kogba mangolo'bo modomorïyö mo tonè ga ngi, bo kileki yèè'di mo zi Boko'ba, na bo konye yimo ngi ki'di zi bo koso go bo ga, lijè kari koza zi bilaka naga nima. Kina lijè kari koza ngi.

⁷ Lijè edi gbì ti kole kenze mbowa yayi. Kina bo kogba ngi gbì kileki yèè'di mo, na bo kiya gbì zi bo koso go bo ga 'do lijè kari gbì timo koza zi bilaka naga nima.

⁸⁻⁹ Bilaka naga nima pili ro gomo onyo ngi kitèkpè. Titètè mo edi pili kozo kuluku 'butè bi modomota (4000) tara. Kina bo koso go bo ga kari kutö'du koso ma kileke bëri mo ga ngi koso

mī kee modomoriyö. Yësu i'di bilaka naga nima
ngi go kori,

¹⁰ kina lijë ti bo kösö go bo ga këki ngi mi
sorope tumu tari mi døyayi 'ba Dalamanota.

Bo Titi Ma Le'jete
(MT 16:1-4)

¹¹ Kina Parosi ni kako ngi koloma ro to'do
kowasa ti Yësu, to'ba bo timo. Lijë iteri bo go
bo ko'do go koto ame go kileme tigo 'ba Boko'ba
di mitoro ne.

¹² Tine bo awo ngi ro ma kembe, bo kiya zinni
te, “Go wa'di na do kupö ma le'jete nime këdi
kiteri ma 'bënni go koto di mi døyayi 'ba mitoro?
Ro ma laka mëdi miya ziye, inza kileme du te
zinni, lijë bilaka naga nima.”

¹³ Kina bo kënyi ngi këki mi sorope lijë kileki
gönyï pöpö ma kapa mato.

¹⁴ Do bo kösö go bo ga udölu 'deni di bi togba
manğolo'bo zinni. Koso mo ola 'deni nge koto
mi sorope yayi.

¹⁵ Bo iya zinni te, “Kpe, i'dike komoye kandi
laka di zi langa 'ba Parosi ni ti 'ba Erode.”

¹⁶ Kina lijë kebe ngi ro tiya mo ro go rönni te,
“Bo ëdi kiya tara go ame dinzake ti manğolo'bo
ne?”

¹⁷ Tine Yësu ikali meri 'bënni nima ngi. Na
bo kiya zinni te, “Kpe nime, go wa'di na këddi
kiyake lende 'ba manğolo'bo ma kinza gomo?
Kpe gba ikalike tigo ma de ki'dike doye gomo?
Kpe ngi ro wa do kirindi to ne ga?”

¹⁸ Eddike ngi ti komo, tine o'jake de? Eddike
ngi ti mbili, tine uwöke de?

19 Me tönë monye mi maṅgolo'bo muyi zi bilaka kuluku 'butë bi 'butë (5000) konyo ne lende mo udölu 'deni di döye? Utö'duke koso ma kileke mo ga koso mi kee ndö?"

Lijë iya te, "Kee 'butë domoriyö."

20 Bo iya te, "Kina me ma tönë gbï monye mi maṅgolo'bo modomoriyö zi ma kuluku 'butë bi modomota (4000) tönë ga ne, utö'duke koso mo koso mi kee ndö?"

Lijë iya te, "Kee modomoriyö."

21 Kina bo kileki zinni te, "Pele te nime gba kpe i'dike döye de go tigo ma?"

Bo Komo Kölu 'Ba Betesayida

22 Lijë ari komö Betesayida na ya moto ga yayi ko'de bo komo kölu moto ngi kako zi Yësu. Lijë oma'jo rönni zi bo 'do bo kosa ro bo nima kilejo.

23 Tine bo inda'ba közi bo komo kölu nima ngi kokoko kari timo mbowa yaga di mi gawo. Bo oto'bi woro komo mo bo ki'di közi bo domo, na bo kititi kiya te, "O'ja oto?"

24 Bo nima urë komo bo konjo, na kiya te, "Yëë, mo'ja bilaka tine lijë inda ngi kozo ngëri naga tara këdi kilingere."

25 Yësu ileki 'böwu ki'di közi bo komo bo nima. Bo nima ulö komo bo ngi konjo go bi na komo mo kopo ngi yaga.

26 Yësu oja bo kileki kari lijo kose gomo zi bo te, "Ni, kinza kileki de kari mi gawo nime."

Kole 'Ba Bilaka Lesi Yë Na? (MT 16:13-20; LK 9:18-21)

27 Yësu ni ti bo köso go bo ga ënyi ngi tari mi döyayi 'ba Kayisariya Pilipö. Di go kori na

bo koloma ɲɔ̄ rɔ̄ tititi liɲɛ̄ kiya te, “Iyake zɔ̄ te. Bilaka ɛ̄di kiya ma rɔ̄ yɛ̄?”

²⁸ Liɲɛ̄ iya te, “Ya mɔ̄tɔ̄ ga iya te ni Yowani bo bapatisi na. Ya mɔ̄tɔ̄ ga iya te ni Eliya na. Tine ya mɔ̄tɔ̄ ga iya ma 'bɛ̄nni te ni bo kumɛ̄ lende ma kɔ̄tɔ̄ mɔ̄tɔ̄ na.”

²⁹ Kina bo kileki kititi liɲɛ̄ kiya te, “Ne kpe ma 'beye iyake ma rɔ̄ yɛ̄?”

Pitɔ̄rɔ̄ ɛ̄nyɛ̄ kileki dɔ̄mo ɲɔ̄ iya te, “Ni na rɔ̄ Kurisitɔ̄ mo tɔ̄nɛ̄ Bɔ̄ko'ba kɛ̄di koja ne.”

³⁰ Tine bo ɛ̄nyɛ̄ kose gɔ̄mo ɲɔ̄ kitigɔ̄ zinni kinza liɲɛ̄ kari kiya lende mo dɛ̄ zi bɔ̄tɔ̄.

*Yɛ̄su Iya Gɔ̄ Lende 'Ba Tɔ̄lɛ̄ Abo
(MT 16:21-28; LK 9:22-27)*

³¹ Yɛ̄su ebe ɲɔ̄ rɔ̄ tiyandi bo kɔ̄sɔ̄ gɔ̄ bo ga. Mi akiyandi abo, bo iya te, “Rɔ̄ ma laka, kole 'ba bilaka lesi ti kombi gɔ̄mɔ̄ 'deni ɲɔ̄ rɔ̄ mbɛ̄mbɛ̄. Lɔ̄bu 'ba bilaka ni ti bo dɔ̄ bo akumu ni ti bo kɔ̄mɔ̄ kiyandi 'ba kɔ̄'du ki'di ni ti kilagi 'deni ɲɔ̄ yaga di rɔ̄ bo. Kina ti kupɔ̄ bo ɲɔ̄. Tine mi tɔ̄'dɔ̄ dɔ̄ mota bo ti kɔ̄dɔ̄ 'deni ɲɔ̄ yaga di mi tɔ̄lɛ̄.”

³² Lende nima bo iya ɲɔ̄ zinni yaga bi kɔ̄pɔ̄ kɔ̄zɔ̄ a nime te. Kina Pitɔ̄rɔ̄ kako kogba bo ɲɔ̄ kɛ̄se ti bo mbowa yaga tileki lende zi bo.

³³ Tine na bo kɛ̄nyɛ̄ kuyi kɔ̄mɔ̄ bo ɲɔ̄ bo kɔ̄ɲɔ̄ dɔ̄ bo kɔ̄sɔ̄ gɔ̄ bo ga toko, na bo kamo ɲɔ̄ dɔ̄ Pitɔ̄rɔ̄, kiya te, “Ese yaga di rɔ̄ma, ni Satani. Meri 'bi nima 'ba bilaka lesi na, 'ba Bɔ̄ko'ba na dɛ̄.”

³⁴ Bo idɛ̄ki bo kɔ̄sɔ̄ gɔ̄ bo ga ɲɔ̄ kako kɔ̄tɔ̄ zi bo kpaki ti tindi naga nima, na bo koloma ɲɔ̄ rɔ̄ tiya mo zinni te, “Bɔ̄tɔ̄ ame kɔ̄'dɔ̄kɔ̄ tɔ̄sɔ̄ gɔ̄ma ne, i'dike bo komba gɔ̄ bo zi gbagba bo, bo kombi gɔ̄mɔ̄ abo bo kɔ̄sɔ̄ gɔ̄ma pele ɲɔ̄bɔ̄ mi tɔ̄lɛ̄.

³⁵ Römöyī bɔ ame kiteri tɔmɔ didi bo ne ti kupö ŋgi. Tine ame kupö didi bo gɔ lende ma gbī ti laja laka nime ne ti kɔmɔ ŋgi.

³⁶ Wa'di na ti nī mɔtɔ ko'ja di gɔmɔ ɔɔɔ kiya te komomi doliŋɔ löbu nime pele 'doyi tine kupö dɔ didi yī?

³⁷ A mɔtɔ inza ame 'dɔ nī mɔtɔ ki'di topi gɔ didi yī timo.

³⁸ Bɔtɔ ame rɔmo kaya ma mī kada 'ba bɔ lende kënyë kinza koro Boko'ba naga nime ne, ti rɔ kole 'ba bilaka lesi kaya gbī 'deni tara di rɔmo mī kada ma bo këdi kako 'deni mī rɔ löbu 'ba 'bu bo ti malayika koto laka abo ga."

9

¹ Kina bo kileki kiya zinnī te, "Rɔ ma laka mëdi miya ziye, ya mɔtɔ ga di mī löŋgö ye nima inza kinene a mɔtɔ rɔ tölë titi du gba kota kinza ma ŋere löbu 'ba Boko'ba kako ra ti tigo mo."

Kinë Yësu Uyī Rönī

(MT 17:1-13; LK 9:28-36)

² Di pötö tö'dö dɔ modɔɔkɔtɔ na Yësu kënyī kogba Pitörö ni ti Yakoba ti Yowani, lijë këki ŋge rɔ dönñi nime kari dɔ doku tɔrɔ. Tine di yayi na ɔɔɔ lijë konɔgɔ Yësu tine, kinë bo uyī rönī 'deni ŋgi 'beri,

³ bɔŋgɔ 'ba rɔ bo kaŋmi ŋgi köbö kebe akurögö 'ba bilaka 'ba doliŋɔ nime pili.

⁴ Ya mota ma rɔ bɔ kösö gɔ bo naga nima o'ja Eliya ni ŋgi ti Musa këdi 'deni rɔ tilende ti Yësu.

⁵ Kina Pitörö kënyī kiya zi Yësu te, "Bɔ kɔmɔ kiyandi, ele sowa ame dëdi bine ne. I'di do'dɔ

ngöngöbö mota, koto ziyi, koto zi Musa kina koto zi Eliya.”

⁶ Lijë pili 'deni ngi ro tikere, lende naga nima bo kedî kiya pele ne bo ikali gomo dë.

⁷ Kina poli kako kutu'bö lijë ngi nbuku. Kina biro kudu ngi di mi poli nima, kiya te, “Ame na ro kole ma. Mo'o bo kulöwö, uwöke do bo.”

⁸ Tine odo lijë kënyî kuyî kömönni kongö bi toko 'böwu yayi, boto inza kpe, Yësu na 'deni nge kola koto tinni yayi.

⁹ Kina odo lijë kedî këki 'deni kako bëri di do doku yayi, Yësu ose gomo kitigö zinni kinza lijë kari kiya lende nime lijë ko'ja ne dë zi boto ma koto moto. Tine go lijë kiya 'jaa nbö odo kole 'ba bilaka lesi kodo 'deni yaga di mi tölë.

¹⁰ Kina lijë ki'di lende nime ngi kö'bö nge mi löngö lijë. Tine lijë oloma ro tititi mo ro go rönni, kiya te, “Wa'di ga na ro tado di mi tölë?”

¹¹ Lijë ititi Yësu, kiya te, “Go wa'di na bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ni kiya te Eliya na kedî kako titi dogba di zi Kurisito ma Boko'ba kedî koja?”

¹² Yësu ileki domo zinni te, “Ro ma laka Eliya ako 'deni titi dogba tilejo wa pili ndö. Kina me buku 'ba Boko'ba kiya te, 'Kole 'ba bilaka lesi ti kombi gomo ro mbëmbë bilaka kilagi di romo.’

¹³ Ne ro ma laka ti miya ziye, Eliya ako 'deni tine bilaka o'do wa 'deni ngi zi bo kozo ma lijë ko'doko to'do mo, kozo ma tonë mo kugu ne tara.”

*Kole Moto Ti Abëri Domo
(MT 17:14-21; LK 9:37-43)*

14 Kina ɔdo Yēsu ni kēkī 'deni bēri kako kōmō zi bo kōsō gɔ bo ma laki naga nima tine, lijē ako ko'ja tīndī ma kinza kiya koso 'deni ngī yayi ti bo kōmō kiyandi ni kēdī ko'do kowasa tīnnī.

15 Bilaka naga nima lijē o'ja Yēsu kēdī kako na lijē koto ngī rɔ gönnī kirin̄a kurē do bo tumōtō bo.

16 Yēsu ititi bo kōsō gɔ bo ga iya te, “Wa'di na kēddi ko'doke kowasa mo tīnnī?”

17 Bo mɔto di mī lōngō tīndī naga nima ēnyī kileki kiya te, “Bo kōmō kiyandi, kole ma nime nöki udōdu kpamo 'deni ngī teyi, kina me mo'de kako zīyī.

18 Nōkī nime ɔdo kebe to'do bo, oṅma bo ngī bēri koja surupu di kpa bo, bo konyo do tunḡu bo ngī teyi ndiṅindiṅi, rɔ bo kitigɔ ngī yaga gbörökötō. Kina me mititi bo kōsō göyī naga nime 'do lijē koga nöki nime yaga tine lijē o'bo dē.”

19 Yēsu ileki kiya zīnnī te, “Kpe bilaka ma le'jete naga nime bo kinza kikali ti'di doye gɔ lende ma nime. Gɔ moloma ngī ṅbō nyanya ga tiye na? 'Do mogbo dōkī'di ma ngī ṅbō nyanya ga di ziye na? O'deke kole nima kako zō dayi.”

20 Lijē o'de kole nima kako zi bo. Kina nöki ko'ja kinē Yēsu te, na koṅma kole nima ngī bēri, kululu, surupu kō'bu di kpamo.

21 Yēsu ititi 'bu 'ba kole nima, iya te, “Nōkī nime isaki bo nyanya ga?”

Bo ileki dōmo tēgē, “Mɔlo gba rɔ do kole titi.

22 Mī kada mɔto ga ebe tu'du bo mī pa'do, mɔto ga oṅma bo ngī mī mini, 'do kupō bo ngī yaga.

Ne ɔɔɔ kɔ'bo ŋgĩ to'do mo, oŋgo lisa 'ba roze kokonyi ze."

²³ Yēsu ileki kiya zi bo te, "Go wa'di na kiya te ɔɔɔ mɔ'bo ŋgĩ? A mɔto inza ame 'do konya do bilaka ame ga pili ki'di dönni 'deni go tigo 'ba Boko'ba ne."

²⁴ Kina 'bu 'ba kole nima kënyĩ ŋgĩ kulöri ro ma kembe kiya te, "Ma mi'di dɔma 'deni ŋgĩ gomo, tine okonyi ma kogbo ma laka yimo."

²⁵ Yēsu oŋgo bilaka ëdi 'deni ŋgĩ kosoŋi kulöwö kako ŋgila lijë. Kina bo kamo ŋgĩ do nöki nima kiya te, "Ni nöki ku'bë mbili kudödu kpa nima, moga yi, ɔɔɔ yaga ŋburu mi koto kinza kileki dë kpe do bo nime."

²⁶ Kina nöki kënyĩ kapi ŋgĩ ro ma kembe koŋma bo nima ŋgĩ ro ma kënyë, kina kita'ba ŋgĩ yaga di dɔmo. Bo nima o'dö ŋgĩ yayi kozo töku. Kina bilaka ama ga yayi ne kebe ŋgĩ ro tiya mo tégë, "Bo ölä 'deni."

²⁷ Tine Yēsu inda'ba közi bo, na bo kënyĩ ŋgĩ toro.

²⁸ Kina ɔɔɔ Yēsu ni këdi 'deni ro dönni rö ti bo kösö go bo ga tine, na lijë kebe tititi bo iya te, "Go wa'di na do'bo ma 'beze dë toga nöki yaga?"

²⁹ Yēsu ileki dɔmo zinni iya te, "A mɔto inza ame 'do kɔ'bo toga mo timo, tine ŋge koto ti mötu."

*Yēsu Iya Lende 'Ba Tɔɔɔ Abo Di Mi Tölë
(MT 17:22-23; LK 9:43-45)*

³⁰ Lijë ënyĩ ŋgĩ di bi nima yayi kudö te kebe mi Galilaya. Yēsu o'doko dë 'do bilaka kikali go bi ma lijë këdi teyi,

31 römöyī bo o'dokɔ tiyandi bɔ kɔsɔ gɔ bo ga. Mī akiyandi abo zīnnī bo iya te, “Ti ki'di kōzī kole 'ba bilaka lesi 'deni ŋgī zi bilaka mɔtɔ ga, kupō bo yaga. Tine mī tō'dō dɔ mota bo ti kɔdɔ ŋgī yaga di mī tölē.”

32 Akiyandi abo nima bɔ kɔsɔ gɔ bo ga ikali mī 'jɔ 'ba lende mo dē. Tine lījē ere 'deni di bi tititi bo.

33 Lījē ako kōmō Kaparanoma, kina ɔdɔ lījē kēdī 'deni liŋɔ tine, Yēsu ititi bɔ kɔsɔ gɔ bo ga iya te, “Wa'di na kolomake rɔ to'dɔ kowasa mo di gɔ kɔri yayi ne?”

34 Lījē ileki dɔmo dē römöyī pa di gɔ kɔri yayi lījē oloma rɔ towasa mo yē na rɔ löbu di mī lōngō lījē nima bina.

35 Yēsu oloma bēri kīdēkī ma 'butē dɔmorīyō naga nima kako zi bo. Kina bo kiya zīnnī te, “Bɔtɔ ame ko'dokɔ tēdī rɔ löbu ne, i'dike bo kileki rɔ bo bēri yaga rɔ bɔ laja zi ya ma laki.”

36 Bo ogba kole titi mɔtɔ ki'di kɔrɔ kōmōnnī yayi, bo kinda'ba rɔmo na bo kiya zīnnī te,

37 “Bɔtɔ ame koja laja zi kole ma te dōmōyī ma ne, ma na bo koja laja 'deni zō. Kina bɔtɔ ame koja laja zō, bɔ ame koja ma ne na ma 'deni gbī bo koja laja teyi.”

38 Yowani ēnyī kiya zi bo te, “Do'ja bɔ mɔtɔ kēdī koga nōkī ti möyī yī, kina dota gɔmo 'deni di zi bo diya te kinza bo ko'dɔ dē römöyī bo inza rɔ ma kɔtɔ 'beze mɔtɔ.”

39 Yēsu iya te, “Kinza kotake gomo dē di zi bo. Römöyī bɔtɔ ame kēdī ko'dɔ gɔ kɔtɔ 'deni ti möyī ma ne inza kileki 'böwu kiya ma rɔ ma kēnyē.

40 Bɔtɔ ame ko'ji ze dē ne kina rɔ 'beze.

41 Omerike gɔ lende nime laka. Bɔtɔ ame ki'di pele ŋge rɔ mini kuwē ziye römöyī kpe 'ba Kurisitō na ne ti ko'ja kpa közi 'ba gomo ŋgī.

42 Bɔtɔ ame kebe ki'di a titi ma kɔzɔ a naga nime te ame ki'di dōnnī 'deni gɔ lende ma ne kebe kila'ba mī lende kēnyē, ma laka mo dēne gɔ kudödu rɔ toto kuwu ndöwu ma löbu mugu bɔ mo gɔ kitinji bo timo mī mini löbu.

43-44 Ɖɔ köziyī na ki'di yi ko'dɔ lende kēnyē, oke yaga. Ti kēdī rɔ ma laka rɔ dɔ kiteli ziyī tɔdɔ mī didi ma ŋburunburu ti közi kɔtɔ, di dɔ ame 'dɔ kari ku'du yi mī Gehena pa'do kinza kölu nima ti köziyī kēdī riyō ne.

45-46 Ɖɔ ndiyī na ki'di yi ko'dɔ lende kēnyē, oke yaga. Ti kēdī rɔ ma laka ziyī 'dɔ tɔdɔ mī didi ma ŋburunburu rɔ bɔ ndi kɔtɔ di dɔ ame 'dɔ kari ku'du yi mī Gehena ti ndiyī kēdī riyō ne.

47 Ɖɔ kömōyī na ki'di yi ko'dɔ lende kēnyē, iyagba yaga. Ti kēdī rɔ ma laka ziyī tɔdɔ mī ŋere löbu 'ba Boko'ba rɔ bɔ kɔmɔ kɔtɔ di dɔ ame 'dɔ kari ku'du yi mī Gehena ti kömōyī kēdī riyō ne.

48 Gɔ bi nime rɔ Gehena ne kuru ma kēdī konyo bilaka mo ga ölä dē kina pa'do mo ö'bö ŋburu tara kölu dē.”

49 Kina bo kiya gbī te, “Ti kileŋo bilaka pili 'deni ŋgī ti pa'do gɔ kēdī laka kɔzɔ tikɔ'dɔ ame kēdī kileŋo wa ne tara.

50 Tikɔ'dɔ ele ma. Ne ɔdɔ tikɔ'dɔ kote tulöwu ma kiyɔkɔ mo 'deni ti kɔ'bo 'böwu ti'di mo kileki

ro ma kiyoko tondo ga? Ni moto i'di gbagba yi kedi ro tiko'do. Olomake ti mi keyi ro go roye."

10

Lende 'Ba Toga 'Ja

(MT 19:1-12; LK 16:18)

¹ Di yayi na bo kenyi ngi kari mi dayayi 'ba Yudayi. Bo umu kari gonyi yopo 'ba Yaradene, na bilaka kolo ngi ro tindi kako zi bo. Kina bo koloma ngi ro tiyandi lijje kozo ma molo tara.

² Kina Parosi ni kako ma 'benni ngi tititi bo to'ba bo timo. Lijje ititi bo, iya te, "Tara ne edi ngi ro ma laka mi ko'du ki'di na 'do toga 'ja?"

³ Bo ileki kititi lijje te, "Wa'di na Musa kiya mi ko'du ki'di?"

⁴ Lijje iya te, "Musa odo kpamo zi botoni 'do kugu waraga 'ba teyi ki'di zi 'ja ame bo kedi koga ne."

⁵ Yesu ileki domo zinni te, "Musa ugu ko'du ki'di nima tara ziye, romoyi minyi 'be idari 'deni.

⁶ Tine ma di bi tisaki mo inza tara. Ugu 'deni, iya te, 'Boko'ba o'ba lijje ro botoni ni ma ti 'ja.

⁷ Go ko'du mo na ki'di botoni kedi kenyi kololo di yoki 'bu bo ni ti ma bo, lijje kari kodob'o ga ronni ti 'ja abo.

⁸ Kina lijje kpaki riyö 'deni ro akoto.' Lijje inza kpe riyö, tine 'deni yaga ngi ro akoto.

⁹ Kina wa ame Boko'ba kodob'o 'deni ro a koto ne kinza boto moto kebe koza yimo de kpe yaga."

¹⁰ Kina ko'ja lijje kileki 'deni kari linjo tine, na bo kosö go bo ga kenyi kititi bo go lende nima.

¹¹ Bo iya zinni te, "Ni moto ame koga 'ja 'bi kebe kari kogbe moto ne, o'do yeri 'deni.

12 Kina gbi 'ja ame kënyī di gɔ mē'dē nī kari kogbe mē'dē mɔto ne, yēri na loko ko'do 'deni."

*Yēsu O'do Yēyi Do Kole Titi
(MT 19:13-15; LK 18:15-17)*

13 Ya mɔto ga o'de kole titi kako zi bo 'do bo ki'di kōzi bo dɔmo. Tine bɔ kōsɔ gɔ bo ga ota gɔmo kinza ki'di lijē dē kako zi bo.

14 Kina ɔdo Yēsu ko'ja lende nima tara tine, bo ēnyī ngī rɔ 'dirī. Bo iya zi bɔ kōsɔ gɔ bo ga te, "Olake kole titi kako zō kinza kotake lijē dē, rōmōyī lijē ame ga te ne nɛre lōbu 'ba Boko'ba na rɔ 'bēnnī.

15 Ro ma laka miya ziye, bɔto ame kinda'ba nɛre lōbu 'ba Boko'ba dē kɔzo kole titi ne inza kɔdo du te yīmo."

16 Kina bo kogba kole titi naga nima ngī bo ki'di kōzi bo dɔmo ko'do yēyi zinnī.

*Bɔ Mɔri Mɔto
(MT 19:16-30; LK 18:18-30)*

17 Tine ko'ja Yēsu ni kēdī ko'do 'deni tōsɔ dɔmo tari yɔ, na bɔ mɔto kako ngī rɔ riɲa kolɔdo bēri kɔmɔ bo te, koma'jo rōnī zi bo, kiya te, "Bɔ kɔmɔ kiyandi ma laka, wa'di na gɔ mo'do 'do mo'ja didi ma nɛburunburu?"

18 Yēsu ileki kiya zi bo te, "Gɔ wa'di na kīdēki ma rɔ ma laka? Bɔto mɔto inza laka, tine Boko'ba na nɛge kɔto kpōki laka.

19 Ikali kō'du ki'di 'deni, ame kiya te, 'Kinza ko'do rōyī dē rɔ bɔ kōzi roma. Kinza ko'do yēri dē. Kinza ko'do 'bōgō dē. Kinza kususɔ bɔto dē rɔ bētī. Kinza ko'do 'bōlu dē. Oro 'bu yī ni ti mōyī.' "

20 Bɔ nima ileki dɔmo, iya te, “Bɔ kɔmɔ kiyandi, wa naga nima pili mo'dɔ 'deni mɔlo dɔ yɔbi ma.”

21 Yɛsu ɔŋɔ dɔ bɔ nima, bɔ ɔ'ɔ bɔ nima. Na bo kileki kiya teyi te, “A mɔtɔ ɛdɪ kɔtɔ ame kɔmɔ gba di zɪyɪ 'dɔ to'dɔ mo. Ari kugɔ akonzi 'bɪ naga nima mɔkɔ koza gɪrɪsɪ mo ga zi bɔ lisa. Kina ti kulu kpamo 'deni ŋgɪ zɪyɪ mɪtɔrɔ. Kina 'dɔ kako ti kɔsɔ gɔma.”

22 Lende nime bɔ nima kuwɔ kɔzɔ a nime te yɔ, na bo kuyɪ kɔmɔ ma lɔwɔ ŋgɪ bo kari abo. Rɔmɔyɪ bɔ nima bo rɔ bɔ mɔri ti wa ŋbanɪ.

23 Yɛsu uyɪ kɔmɔ bo kɔŋɔ dɔ bɔ kɔsɔ gɔ bo ga, na bo kiya zɪnnɪ te, “Ti kɛdɪ rɔ ma kitigɔ zi bo wa ni 'dɔ kɔdɔ mɪ ɲere lɔbu 'ba Bɔko'ba.”

24 Lende nime igayi bɔ kɔsɔ gɔ bo ga ŋgɪ. Tine Yɛsu oto nduwɛ tiya mo zɪnnɪ te, “Kole ma ga, tɔdɔ mɪ ɲere lɔbu 'ba Bɔko'ba ti kɛdɪ rɔ ma kitigɔ.

25 Tɔdɔ mɪ ɲere lɔbu 'ba Bɔko'ba ti kɛdɪ rɔ ma kitigɔ zi bɔ wa ni kebe tɔdɔ 'ba gamele kebe mɪ bi gbɔŋɔ 'ba bicɪ libira.”

26 Lende nime igayi lijɛ ŋgɪ mɪ kɔtɔ, kina lijɛ kileki gɔmo kiya zi bo te, “Ne ma 'deni tara tine ne, yɛ ga na ti kɔmɔ di mɪ tɔlɛ?”

27 Yɛsu ɔŋɔ dɔnnɪ kina bo kileki kiya zɪnnɪ te, “Wa naga nime ma di zi bilaka lesi na ŋge kinda rɔ a ma 'dɔ ko'dɔ rɔnɪ dɛ. Tine ma di zi Bɔko'ba embe dɛ rɔmɔyɪ bo na kɔ'bo to'dɔ wa pili.”

28 Pɪtɔrɔ ɛnyɪ kiya zi bo te, “Ŋŋɔ te, ze 'beze nime dola wa pili 'deni me dɔsɔ gɔyɪ.”

29 Yɛsu iya te, “Yɛɛ, rɔ ma laka miya ziye, bɔtɔ ame kola liŋɔ, kola lɔndɔ, kola lɛmɪ, kola ma bo

ni ti 'bu bo, kola kole, kola nyaka dömöyī ma gbī gɔ laja kɔtɔ laka nime ne,

³⁰ ti ko'ja ngī mī kada ma girī naga nime rɔ dɔ kiteli. Bo ti ko'ja wa naga nime pili rɔ mbëmbë kebe dɔ ame gbī ti kōzī kasi 'ba gɔmo. Kina mī kada ma kēdī kako nime 'dë bo ti kēdī ngī ti didī ma nburunburu.

³¹ Tine ma konzi ame ga pa dɔgba ne ti kileki 'deni yī'bōwu, kina ma yī'bōwu na ti kēdī 'deni dɔgba."

*Yësu Iya Gɔ Lende 'Ba Tinda'ba Bo
(MT 20:17-19; LK 18:31-34)*

³² Di gɔ kɔri lijë kēdī 'deni rɔ tari Yerosalema, Yësu na kōsɔ ngī dɔgba. Kina lende mo kigayi bɔ kōsɔ gɔ bo ga ngī, ko'de tikere ngī pili zi bilaka ame ga kēdī kōzi gɔ bo ne. Tine bo ari kogba lijë ma 'butë dɔmoriyö mo naga nima ngī 'beri yaga rɔ dōnni, bo koloma rɔ tiya gɔ wa ma kēdī kari ko'dɔ rōnī zi bo zīnnī,

³³ bo iya zīnnī te, "Kpe, uwöke tɔma. Dēdī darike nima n̄bō mī Yerosalema. Kina di yayi na ti ki'di kōzī kole 'ba bilaka lesi ngī zi bɔ dɔ bɔ akumu ni ti bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kō'du ki'di ni. Tine na ti lijë kɔdɔ karama mo ngī dɔ bo rɔ tölë. Lijë ti ki'di bo zi ma rɔ bɔ löwö mo ga

³⁴ kɔdɔ laɲa rɔ bo, koto'bi woro rɔ bo, komba bo kupö bo yaga. Tine mī tō'dö dɔ mota bo ti kēnyī kɔdɔ 'deni ngī yaga di mī tölë."

³⁵ Yakoba ni ti Yowani, kole 'ba Zebedayo ga ako zi Yësu kiya te, "Bɔ kɔmɔ kiyandi, a mɔtɔ ëdī bine do'dɔkɔ yi 'dɔ ko'dɔ zize."

³⁶ Yësu iya te, “Wa'di na ko'dokoko go mo'do ziye?”

³⁷ Lijë iya te, “Ɔdo kari koloma 'deni do kiti mi nere löbu 'bi, do'doko 'do ki'di ze doloma tiyi, ma koto do döri yi, ma koto do gali yi.”

³⁸ Yësu ileki zinni te. “Wa nima kikitike ne ikalike de. Kpe, ti ko'boko tuwe wa di mi kosu 'ba gomo nime mede mari muwe ne? Ti ko'boko go kobapatisi ye ti kori nime kobapatisi ma timo ne?”

³⁹ Lijë iya te, “Ti do'bo ngi.”

Yësu iya te, “Ro ma laka kpe ti kuweke ngi di mi kosu mo ma mede muwe di yimo, kina ti kobapatisi ye ngi kozo ma 'bama.

⁴⁰ Tine lende 'ba ti'di wa toloma do döri ma ala do gali ma nima, ndobo ma na de. Boko'ba na kedde ki'di go bi nima zi bilaka mo ga ame bo kilejo 'deni domoyi mo ne.”

⁴¹ Kina odo koso ya ma 'butë naga nima kuwo lende nima 'deni tara tine, lijë enyi ngi ro 'diri ti Yakoba ni ti Yowani.

⁴² Kina Yësu kideki lijë ngi pili kako bi koto zi bo. Bo iya zinni te, “Ikalike 'deni laka, löbu ma 'ba bo lowo ni o'do ga ronni ngi ro nere ro a löbu donni.

⁴³ Tine ma 'beye inza tara. Boto ame ko'doko go bo kedde ro löbu di mi longo ye ne, bo kileki ro bo yaga ro bo laja ziye.

⁴⁴ Kina bo ame kiteri 'do bo na kedde ro bo doye ne, bo kileki ro bo yaga ro atoli ziye pili.

⁴⁵ Romoyi kole 'ba bilaka lesi pele ako de 'do koja laja teyi, tine bo na 'do koja laja zi bilaka,

kina gbì ti'di didi bo tutè gò ma konzi timo di mì tölè.”

⁴⁶ Lijè ako kómò Yereko. Tine ko'ja Yèsu ni ti bò kòsò gò bo ga ti tìndì ma kèdì kari tinnì naga nima kèdì kiteli 'deni kebe yayi tine, bò kómò kòlu mótò yayi mòyì mo rò Batimayo kole 'ba Timayo, èdì kolo'bo kpa gò kòri yayi tokpasi wa.

⁴⁷ Kina odo bo kuwò 'deni kiya te, Yèsu 'ba Nazareta na, kina bo kulòrì ngì rò ma kembe, kiya te, “Yèsu kole 'ba Dawidi, i'di miyì kèyì ròma.”

⁴⁸ Bilaka ma konzi i'di tamo do bo gò bo kudumò yaga. Tine na bo kulòrì ngì kulòwò rò ma kembe, kiya te, “Yèsu kole 'ba Dawidi, i'di miyì kèyì ròma.”

⁴⁹ Kina Yèsu kòrò ngì kiya te, “I'dike bo kako dayi.”

Kina lijè kídèkì bò kómò kòlu tònè ngì, iya te, “Ògò ti, ènyì tòrò, bo èdì kídèkì yi.”

⁵⁰ Kina bò nima kogbagba ngì kulì bònjò yaga di do bo, kènyì kari zi Yèsu.

⁵¹ Yèsu ititi bo iya te, “Wa'di na ko'dòkò gò mo'dò zìyì?”

Bò kómò kòlu nima iya te, “Bò kómò kiyandi, ma mo'dòkò to'ja gò bi.”

⁵² Yèsu iya te, “Laka, ari ti, ti'di dòyì gò tigo ma ileño yi 'deni.” Kina kómò bò nima kòrò ngì yaga, bo kòsò gò Yèsu di gò kòri yayi.

11

Tòdò 'Ba Yèsu Mì Yerosalema
(MT 21:1-11; LK 19:28-40; YN 12:12-19)

¹ Kina ɔɔɔ lijɛ kari 'deni kɔmɔ ngɔsi ngila Yerosalema mɔ gawo 'ba Betepage ni ti Betaniya tine, na lijɛ kari ngɔ dɔ dɔku 'ba Bilaya. Yɛsu oja bɔ kɔsɔ gɔ bo ga ma riyo

² kari dɔgba ti ndose nime, kiya te, “Kpe arike mɔ gawo nima dɔgba kɔmɔye ne. Di bi tɔmɔ 'be yayi ti kari ko'jake kole akaca kosi dɔmo 'deni bɛri, rɔ ame gba bɔtɔ kɛki dɛ dɔmo ne. Opeke ko'deke kako bine.

³ ɔɔɔ bɔtɔ kititi ye kiya te, ‘Eddi kopeke gɔ wa'di?’ Iyake te, ‘Nɛre na ko'dɔkɔ, bo ɛdi kileki giri naga nime.’ ”

⁴ Lijɛ ari ngɔ ko'ja kole akaca kosi dɔmo 'deni yaga kpa reki yayi. Kina ɔɔɔ lijɛ kɛdi ko'dɔ tope mo tine,

⁵ ya mɔtɔ ga ame kɛdi kɔrɔ yayi ne ititi lijɛ iya te, “Wa'di na kɛddi ko'dɔke tara, kɛdi kopeke akaca nima?”

⁶ Lijɛ ileki dɔmo ngɔ kɔzɔ ma tɔnɛ Yɛsu kose zinni ne tara. Kina bilaka naga nima kola ngɔ lijɛ kari timo.

⁷ Lijɛ o'de akaca nima kako zi Yɛsu na lijɛ ko'ba bɔngɔ 'bɛnni ga ngɔ gɔmo. Kina Yɛsu kɛki ngɔ koloma dɔmo.

⁸ Tine bilaka ma konzi mɔtɔ ga o'ba bɔngɔ ma 'bɛnni ga mɔ gɔ kɔri, ya mɔtɔ ga oga ma 'bɛnni rɔ mbili mbirɔ ni di mɔ nyaka ko'ba gɔ kɔri.

⁹ Kina bilaka konzi naga nima mɔtɔ ga kɔsɔ 'deni dɔgba mɔtɔ ga kebe gɔ bo yi'bɔwu ne ki'di ngɔ tulɔri timo rɔ ma kembe, kiya te, “Akilɛlu kɛdi zi Boko'ba. Yɛyi kɛdi dɔ bo ame kako ti mɔyi bo nɛre Boko'ba ne.

10 Yëyi 'ba Boko'ba kēdi dɔ ɲere löbu ame kēdi kako ne kɔɔ 'ba 'bu ze löbu Dawidi. Akilëlu kēdi zi bo Boko'ba."

11 Yësu ɔɔɔ Yerosalema na bo kiteli ɲgɪ kari mɪ reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba. Kina ɔɔɔ bo konɔɔ wa mo naga nima 'deni pili tine, na bo kari ɲgɪ ti bɔ kɔsɔ ɔɔ bo ga ma 'butë dɔmoriyö naga nima mɪ Betaniya, römöyɪ kada inza kpe.

Yësu Ulömu ɲgëri Këlu
(MT 21:18-19)

12 Mɪ bi kɛzë ma di ɔɔmo ko'ja lijë kēdi kileki 'deni kako di Betaniya tine 'bö o'dɔ Yësu 'deni.

13 Bo o'ja ɲgëri këlu kinda di bi kɔwɔ ti mbili dɔmo. Kina bo kɔɔɔ ɲgɪ kari tonɔɔ mo, bo iya te mɔtɔga bo ti ko'ja ma kana mo. Tine bo ari ko'ja ɲge rɔ mbili na kutu ë'bënni römöyɪ kada 'ba tana 'ba këlu na dë gba.

14 Kina bo kiya ɲgɪ zi ɲgëri këlu nima te, "Nɪ, bɔtɔ inza konyo ɔtɔ mɔtɔ kpe di döyɪ." Lende nima bo iya pili mbili bɔ kɔsɔ ɔɔ bo ga kuwö.

15 Lijë ako kömö Yerosalema na bo kari ɲgɪ kɔɔɔ mɪ reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba. Bo ari ko'ja bɔ ndögö koso 'deni yayi na bo koloma ɲgɪ rɔ toga lijë yaga, bo kitɪɲɪ dɔ tarabiza 'ba bɔ kutë girisi ni ti gba'da 'ba bɔ kugö matukpuru ni bëri.

16 Bo embe ɲgɪ kola bɔtɔ dë kpe kombi wa dönni kudö timo kebe yayi.

17 Kina bo koloma ɲgɪ rɔ tiyandi lijë kiya zinni te, "Uwöke dë me tönë kugu ne? Iya te, 'Rö löbu ma nime ti kidëki rɔ rö 'ba mötu zi dɔ kupö pili.' Ne kina me 'böwu kpe kebe kuyike yaga rɔ ti'börö 'ba bɔ 'bögö."

18 Bɔ dɔ bɔ akumu ni ti bɔ kɔmɔ kiyandi ni uwö lende mo na lijë ki'di ngi toma kori 'ba 'dɔ tupö Yësu timo. Tine lijë ere di rɔ bo römöyï akiyandi abo igayi ma konzi 'deni ngi pili.

19 Mï dɔkɔpiyari 'deni na Yësu ni kënyï ngi di mï gawo yayi ti bɔ kösö gɔ bo ga lijë kileki kari.

Andi Di Gɔ Ngëri Këlu
(MT 21:20-22)

20 Mɔlo mï dɔɲbɔ ma di pötö mo ko'ja lijë këdi kudö rɔ gɔ kori nima, lijë o'ja ngëri këlu tönë kölä 'deni.

21 Pïtörö omeri gɔ lende tönë ngi, na bo kiya zi Yësu te, “Bɔ kɔmɔ kiyandi, ongo te. Ngëri këlu tönë kulömu ne ölä 'deni.”

22 Yësu ileki dɔmo zïnni iya te, “Rɔ ma laka miya ziye, i'dike dɔye gɔ lende 'ba Boko'ba.

23 Bɔtɔ ame kiya zi döku nime te, ‘Ni, ënyï kari ku'du röyï mï mini löbu,’ ɔdɔ kiya te dökï'di bo kidaki dë bo ki'di dɔ bo ngi gɔmo, rɔ ma laka ti ko'dɔ rönï ngi tara.

24 Kina me mëdi miya ziye, wa ame ɔdɔ kititike ti mötu ziye ti'di dɔye gɔmo, o'jake 'deni, kina ëdi 'deni rɔ e'be.

25-26 Kina ɔdɔ kɔrɔke 'deni këddi kumötuke, olake lëpi ye ga ame kirasi lende 'deni ziye, römöyï 'dɔ 'bu ye ame mitorɔ ne kola ye gbi gɔ lende kirasi 'be ga.”

27 Lijë ako kömö mï Yerosalema, kina ko'ja Yësu këdi kilingere 'deni kebe mï reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba yayi, na bɔ dɔ bɔ akumu ni ti bɔ kɔmɔ kiyandi ni ti löbu 'ba bilaka ni

²⁸ kako kititi bo kiya te, “Közi kakpa 'ba yë na me këddi ko'do wa naga nime timo ne? Yë na ki'di közi kakpa 'ba to'do wa naga nime te ziyi?”

²⁹ Yësu iya te, “I'dike mititi ye nge koto, odo kilekike domo 'deni zo na 'jaa ti mileki do akititi 'be nima.

³⁰ Iyake zo te, közi kakpa 'ba bapatisi nime Yowani koloma tönë ro to'do mo ne ako di yala? Yë na ki'di zi bo, Boko'ba na ki'di ala bilaka lesi na ki'di?”

³¹ Kina lijë koloma ngi ro towasa mo ro go rönni. Lijë iya te, “Odo diyake te ako di zi Boko'ba bo ti kiya te, 'Ne go wa'di na kpe ki'dike doye de go lende 'ba Yowani?’

³² Odo diyake te ako di zi bilaka lesi ele de gbi.”

Lijë edi kere di zi bilaka konzi naga nima romöyï lijë pili omeri ngi ro ma laka Yowani ro bo kumë lende 'ba Boko'ba.

³³ Kina lijë kileki domo ngi zi Yësu te, “Dikali de.”

Yësu iya zinni te, “Kina gbi ma minza miya ziye közi kakpa 'ba yë na me medï mo'do wa naga nime timo.”

12

Dongala 'Ba Bo Ndobo

(MT 21:33-46; LK 20:9-19)

¹ Kina Yësu koloma ngi ro tilende zinni ro dongala, bo iya te, “Bo moto idiyë mowo kedï ko'do ro layi naga ngi ro nyaka, bo kigaga reki kuru domo, bo kole go 'ba tuzi layi mo, bo kole kilanga 'ba toda mo. Kina bo ko'de bo ndobo ngi ki'di yimo bo kënyï kari do gawo ma kowo.

² Kina ɔɔɔ kada 'ba tite'de mo kɔmɔ 'deni tine, na bo koja bɔ laja abo mɔtɔ ɲɔɔ kari 'dɔ ko'de ma 'ba bo.

³ Tine bɔ ndɔbɔ naga nima omba bɔ laja nima ɲɔɔ koga kileki rɔ kɔzi sari.

⁴ Bo oja bɔ laja mɔtɔ gbɔ kari. Kina bɔ ndɔbɔ naga nima komba ɲɔɔ koga dɔmo ko'dɔ kɛnyɛ kɔmɔ.

⁵ Bo oja mɔtɔ gbɔ kari. A ma tine lijɛ omba ɲɔɔ kupɔ yaga. Kina lijɛ koloma ɲɔɔ nduwɛ rɔ to'dɔ bɔ laja ma konzi mɔtɔ ga nduwɛ tara, mɔtɔ ga lijɛ omba rɔ tomba, mɔtɔ ga lijɛ upɔ ɲɔɔ yaga.

⁶ Rɔ ɲburuɲburu mo tine bɔtɔ mɔtɔ ari kinza kpe zi bo 'deni ɲge rɔ kole kɔtɔ abo ame bo kɔ'ɔ kulɔwɔ ne, na bo koja ɲɔɔ. Bo omeri, bo iya te, 'Ame rɔ kole ma ne lijɛ ɛdɔ koro.'

⁷ Tine bɔ ndɔbɔ naga nima iya ɲɔɔ rɔ go rɔnnɔ te, 'Bɔ kɛdɔ kari koloma rɔ bɔ dɔ nyaka nime kada mɔtɔ di pɔtɔ 'bu bo mo tɔnɛ ne bo na me, ako dupɔke bo yaga 'dɔ nyaka nime koloma ɲɔɔ ɲburu rɔ eze.'

⁸ Kina lijɛ kinda'ba bo ɲɔɔ kupɔ bo ku'du tɔku mo yaga di mɔ nyaka nima."

⁹ Yɛsu ileki kititi bilaka naga nima yayi ne kiya te, "Ma komerike 'beye, wa'di na ti bɔ dɔ nyaka nima kari ko'dɔ? Rɔ ma laka bo ti kari ɲɔɔ kote dɔ bɔ ndɔbɔ naga nima pili yaga, bo ko'de rɔ bilaka ma lɔwɔ na kako to'dɔ ndɔbɔ yimo.

¹⁰ Ɔdɛkike dɛ su me tɔnɛ kugu mɔ buku 'ba Bɔko'ba kiya te, 'Dɔku tɔnɛ bɔ ko'ba rɔ ni kilagi pa di rɔmo ne na kileki 'deni rɔ dɔku ma laka rɔ dɔ kiteli mɔ gbɔndɔ 'ba rɔ.'

11 Ame wa ko'do 'ba ɲere Boko'ba na. Dotoke ɲgĩ ro goze.”

12 Kina löbu 'ba Yudayi ni koloma ɲgĩ ro toma kori 'ba 'do tupö bo timo. Römöyĩ lijë iyëni rönnĩ tégë Yësu ëdĩ ro tiya döngala nima rönnĩ. Tine lijë ere tindi naga nima yayi ne. Kina lijë kita'ba ɲgĩ yaga di ɲgila bo.

13 Kina lijë kari koja Parosi mɔto ga ɲgĩ ti bilaka mɔto ga 'ba Erode ɲgĩ kako zi bo toko kpa bo.

14 Lijë ako kititi bo kiya te, “Bo komo kiyandi, dikali ɲgĩ nĩ lende 'bĩ ga na ro ma kodoro. Mi lende kiya 'bĩ zi bilaka ere botö dë, lende 'bĩ ga pili ro ma koriya zi ma titi kpaki ti ma löbu mo ga. Kö'du 'ba Boko'ba na këddĩ kiyandi bilaka timo ro ma kodoro. Iya zize te, tara ne ëdĩ ɲgĩ ro ma laka mi kö'du ki'di 'ba Boko'ba 'do topi awada zi bo döliɲo ma löbu 'ba Romo? Ala tondo?”

15 Yësu ikali döngala 'bënnĩ nima 'deni molo na bo kileki kiya zinni te, “Kpe, ëddĩ ko'bake ma go wa'di? O'deke girisi siliɲbi mo te dayi monjo te.”

16 Lijë o'de zi bo na bo kititi lijë iya te, “Kinë yë ti möyĩ yë na me kugu romo ne?”

Lijë iya te, “Bo döliɲo 'ba Romo na.”

17 Bo iya zinni te, “Laka, wa ame ro 'ba bo döliɲo ne opike zi bo döliɲo. Tine ame ro 'ba Boko'ba ne opike zi Boko'ba.” Kina lende abo kigayi lijë ɲgĩ.

*Lende 'Ba Tɔdo 'Ba Töku
(MT 22:23-33; LK 20:27-40)*

18 Kina ya ma rɔ Sadoke ni lijë ma komeri 'bënni kiya te a mɔɔ inza rɔ tɔɔ 'ba tɔku di mi tölë naga kako ngi zi Yësu. Lijë ititi bo iya te,

19 “Bɔ kɔmɔ kiyandi, Musa ugu iya te ɔɔ löndö yï mɔɔ kölä kola 'ja abo kinza ti kole, inda'ba közimo 'dɔ köyöke bi dɔ löndö yï nima.

20 Tine ya mɔɔ ga pa bine rɔ löndö kɔɔ modɔmoriyö. Bɔ ma löbu mo ogbe 'ja kina kölä ngi kola kinza ti kole.

21 Kole ma mi riyö mo inda'ba közimo kina bo kölä ngi gbi kola ni kinza ti kole. Bɔ ma rɔ mi mota mo inda'ba közimo,

22 kina ngi gbi tara nduwë rɔ gönni nima pili kpaki modɔmoriyö kinza ma köyö kole. Rɔ nɔburunɔburu mo na 'ja mo tönë kari kölä ngi gbi.

23 Tine mi kada 'ba tɔɔ 'ba tɔku di mi tölë ti lɔko kedi rɔ 'ja 'ba yë, ya modɔmoriyö naga nima na ma 'deni pili rɔ më'dë ni?”

24 Yësu ileki dɔmo zinni iya te, “Kpe, öluke lende 'deni ngi sowa. Buku 'ba Bɔko'ba ikalike dë. Ikalike a mɔɔ rɔ tigo abo dë gbi yɔ.

25 Bilaka ame ga kedi kɔɔ di mi tölë ne a mɔɔ inza kpe zinni rɔ, rɔ kogbe. Lijë 'deni ngi kɔɔ malayika 'ba mi dɔyayi 'ba mitɔɔ naga tara.

26 Kina ma gɔ lende 'ba tɔɔ 'ba tɔku di mi tölë, kpe idëkike dë su di mi akugu 'ba Musa ma tönë pa'do köbö zi bo dɔ morogo Bɔko'ba kiya zi bo te, 'Ma na rɔ Bɔko'ba 'ba Abarayama, Bɔko'ba 'ba Yisika, Bɔko'ba 'ba Yakoba.’

27 Ne kina me dikali ngi lijë inza kpe rɔ tɔku, Bɔko'ba ididi lijë 'deni. Kpe öluke lende 'deni sowa.”

Kö'du Ki'di Ma Rɔ Dɔ Kiteli
(*MT 22:34-40; LK 10:25-28*)

²⁸ Bɔ kɔmɔ kiyandi mɔtɔ ame kɛdɪ yayi rɔ tuwɔ kowasa 'bɛnnɪ nima ne, ɛnyɪ nɔgɪ kako nɔgɔsi. Kina ɔdɔ bo kɔnɔgɔ Yɛsu nɔgɪ kileki dɔ lende rɔ ma kodɔrɔ zi ya naga nima kɔzɔ a nima tara tine, bo ɛnyɪ kititi Yɛsu iya te, “Kö'du ki'di 'ba Bɔko'ba ma yala na kulöwö rɔ dɔ kiteli?”

²⁹ Yɛsu ileki dɔmo te, “Kö'du ki'di ma kulöwö rɔ dɔ kiteli mo na tönɛ kiya te, 'Kpe Yisarele, uwöke. Nere Bɔko'ba ze na nɔge kɔtɔ rɔ Bɔko'ba.

³⁰ Ziye tɔ'ɔ nɛre Bɔko'ba 'be ti döki'di ye pili ti didi ye pili ti meri 'ba dɔye pili ti tigo 'be ga pili.’

³¹ Ma rɔ mi riyö mo na me, ‘Ziye tɔ'ɔ lɛpɪ ye ga gbɪ kɔzɔ ma kɔ'oke yida rɔye ga tara.’ Kö'du ki'di mɔtɔ ma kulöwö rɔ dɔ kiteli di dɔ ame inza.”

³² Bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kö'du ki'di nima ɛnyɪ kileki dɔmo nɔgɪ zi Yɛsu iya te, “Bɔ kɔmɔ kiyandi, ele sowa. Rɔ ma laka kɔzɔ a kiya 'bɪ, nɛre Bɔko'ba nɔge kɔtɔ, Bɔko'ba 'beri mɔtɔ inza.

³³ Kina gɔ ze bilaka lesi dɔ'oke Bɔko'ba ti döki'di ze pili, ti meri 'ba dɔze pili, ti tigo 'ba mize ga pili. Kina gɔ ni mɔtɔ kɔ'ɔ lɛpɪ yɪ gbɪ kɔzɔ ma kɔ'ɔ yida rɔyɪ tara. Kö'du ki'di riyö naga nime na rɔ dɔ kiteli kebe tumu roma ni pili zi Bɔko'ba.”

³⁴ Yɛsu nɔgɔ dɔ lende kileki 'ba bɔ nima nɔgɪ ti lende kikali mo kulöwö. Na bo kɛnyɪ kiya zi bɔ nima te, “Ni, inza kpe gba nɔbö rɔ ma kɔwɔ di rɔ nɛre löbu 'ba Bɔko'ba.” Di pötö lende nime bɔtɔ mɔtɔ ilaɲa rönɪ dɛ kpe tititi Yɛsu.

Lende 'Ba Kurisitö
(*MT 22:41-46; LK 20:41-44*)

35 Kina ɔɔo Yēsu kēdī 'deni rɔ tiyandi wa di mī reki 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba tine, bo iya te, “Rɔ ma tondo mo ga na bɔ kɔmɔ kiyandi ni kēdī kiya te Kurisītō ame Boko'ba kēdī koja ne di mī kupō Dawidi?”

36 Dawidi na tōnē kiya ti Nyī Kɔtɔ Laka teyi te, ‘Nere Boko'ba iya zi nere ma te, “Oloma dɔ dōrī ma bine n̄bō mī'di yi ka'da bɔ ya 'bī ga.” ’

37 Dawidi mo na me kīdēkī bo 'deni rɔ n̄ere. Ne rɔ ma tondo mo na 'dɔ n̄ere 'ba Dawidi mo tōnē kileki 'bōwu rɔ kole zi bo?”

38 Mī akiyandi abo zīnnī bo iya te, “Kpe i'dike kɔmɔye kandi laka di zi bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kō'du ki'di ni. Ako'dɔkɔ 'bēnnī rɔ tilingere ti bɔn̄gɔ kidakpa 'bēnnī naga nima rōnnī. Tumōtō lījē kɔzɔ bɔ rɔ koro naga tara di mī bi 'ba ndögō na lende mo k'ɔ rōnnī.

39 Akiteri 'bēnnī rɔ kītī ma lōbu naga di mī rō 'ba mōtu ti bi ma laka di mī n̄bele.

40 Lījē bɔ kēdī kɔdɔ gomɔ rɔ makuru'bē tote dɔ amo naga nima. Mōtu kɔ'dɔ 'bēnnī rɔ gōgō tileme rōnnī timo. Lījē nime, kada mɔtɔ karama ma kēdī kɔdɔ dōnnī na rɔ dɔ kiteli.”

41 Yēsu ari koloma n̄gɔsi n̄gila sandu 'ba tu'du kpa kōzī ki'di di mī reki 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba yayi. Tīndī kēdī kɔlɔ rɔ tu'du kpa kōzī ki'di 'bēnnī ga ne bo ēdī le rɔ tɔn̄gɔ mo. Ma rɔ bɔ m̄ori ma konzi ni ako ku'du yamo n̄gī n̄ban̄ji.

42 Tine 'ja ma rɔ makuru'bē bɔ lisa mɔtɔ ako ku'du ma 'bēnī rɔ taripa rīyō.

43 Bo idēkī bɔ kōsō gɔ bo ga kako zi bo, na bo

kiya zinni te, “Ro ma laka miya ziye, makuru'bë, 'ja bo lisa nime, loko na ku'du kpa közi ki'di kebe bilaka naga nime pili.

⁴⁴ Römöyï lïjë ma laki naga nima onye nge mbowa di ro wa mbëmbë 'bënni ga. Ne ma 'bëni inza tara, go rōmo na ma 'deni pili loko ku'du ne, moto inza kpe.”

13

Loma Ti Bi Koda

(MT 24:1-14; LK 21:5-19)

¹ Kina odo Yësu ni kedi kodo 'deni yaga di mi reki 'ba ro lobu 'ba Boko'ba yayi tine, bo kosö go bo ga ma koto ako kiya zi bo te, “Bo komo kiyandi, ongo te. Ongö döku naga nime ma kiyija ko'ba kele te.”

² Yësu ileki domo zinni iya te, “Rö lobu naga nima kedi kongoke ko'ba tara ne, kada mo odo komö 'deni dayi döku ma koto moto mo te inza kileke ro ma kudö'du do lepi ni. Bo ya edi kitini 'doyi beri.”

³ Kina odo bo kari koloma 'deni beri do döku 'ba Bilaya ame kuyi komoni kari te do ro lobu 'ba Boko'ba ne tine, na Pitöro ni ti Yakoba ti Yowani ti Andareya kako ro donni kititi bo kiya te,

⁴ “Iya zize. Kada nima ti kedi nyanya ga? Kina akileme mo ame go kinda timo kada mo edi 'deni ngosi na ro wa'di?”

⁵ Yësu oloma ro tiya mo zinni te, “I'dike komoye kandi laka kinza boto moto ku'bölu ye ra.

⁶ Ma konzi mɔto ga ti kako ti möyï ma kiya te, 'Ma na ro Kurisitö.' Kina ti lijë ku'bölu ma konzi ngï.

⁷ Tine ɔdo kuwöke biro ya di ngosi ti lëbi mo ma di bi kowo kinza kereke dë. Wa naga nima pili ëdi ko'do rönni tine nburunburu 'ba doliŋo na dë gba.

⁸ Römöyï doyyai ti kënyï 'deni to'do ya ro go rönni, kina doliŋo ti kënyï 'deni to'do ya ro go rönni. Kizikizi ti këdi 'deni mi go bi ma konzi. Kina 'bö ni ti sëyi ti këdi 'deni. Wa naga nime pili te gba tisaki mo na kozo mi ko'o 'ba löyö naga tara.

⁹ Ne kpe i'dike komoye kandi laka. Ti kinda'ba ye 'deni koto ye komo kiti 'ba burë. Ti komba ye 'deni di mi rö 'ba mötu. Kina ti lijë koto ye 'deni ki'di ye koroke komo nere ni ti bo doliŋo ni go kö'du ma, todoro bici lende 'ba laja laka nime.

¹⁰ Tine dogba mo laja laka na ti kuwöwö röni titi toko.

¹¹ Kina ɔdo lijë kinda'ba ye koto ye komo kiti 'ba burë, kinza ki'dike komoye kilë'di dë go wa ma 'do kari kiyake. Wa ame ki'di röni ziye 'do tiya mo mi kada nima ne na kiyake. Römöyï wa ame këdi kari kiyake ne ti këdi pili ro ma kako di zi Nyi Koto Laka.

¹² Bilaka ti ki'di löndö nni ga 'deni tupö mo yaga. Kina ti 'bu ni ko'do 'deni gbi tara zi kole 'benni ga. Kina ti kole kebe kuyi kpenni 'deni gbi ro ma köyö lijë ga tupö mo yaga.

¹³ Laki pili ti ko'ji ye go lende ma. Tine bo ame ki'di mi bo këddi teyi nbö komo mi kada 'ba tote mo ti komo ngï di mi tolë."

*Kuruku Kënyë**(MT 24:15-28; LK 21:20-24)*

14 “Kina ɔɔɔ kiya te koŋɔke kuruku kënyë tönë kɔɔɔ 'deni mi gɔ bi ame molo kinza rɔ bi abo ne tine, (ame ugu zi bɔ kidëki mo ga 'dɔ kikali) i'dike lijë ame ga mi Yudayi ne kirinɔ ti kusu dönni mi doku.

15 Kinza bɔ ame këdi yaga tindawo rɔ bo ne kilëyi dɔ bo dë kpe kɔɔɔ titi rɔ togba abo ga.

16 Kinza bɔ ame këdi 'deni mi nyaka ne kileki dë kpe kari liŋɔ togba bɔŋɔ abo.

17 Mi kada mo nima gomo 'ba 'ja ame ga rɔ ma komɔ ti ma këdi ti kole dɔ közinni naga na ti kënyë ma 'bënni ŋgi kulöwö.

18 Umötuke zi Boko'ba kinza bo ki'di ko'do rönï dë mi kada 'ba bi këyi ame rɔ aliri ne.

19 Römöyi gomo 'ba mi kada nima ti kënyë 'bëni 'deni ŋgi rɔ dɔ kiteli kebe gomo mɔɔ ga ame pele këdi ko'do rönni mi doliŋɔ nime bine molo kako di bi tisaki mo ŋbö kömö mi kada nime tɔne. Kina gomo mɔɔ ma 'dɔ këdi kɔɔɔ ame te inza kpe nati.

20 Tine Boko'ba ileki gɔ kada mo 'deni ŋge mbowa. Ma kiya te kinza tara dëne bɔɔ mɔɔ inza komɔ. Bo ileki gɔ kada mo ŋge 'deni mbowa tara gɔ kö'du 'ba bilaka abo ga ame bo koweli 'deni ne.

21 Kina ɔɔɔ kiya te bɔɔ mɔɔ kako kiya pele ziye te, 'Onɔɔ te, Kurisitö na me bine,' ala 'Kina ma 'dë,' kinza ki'dike dɔye dë gomo.

22 Römöyi ya mɔɔ ga ma kidewo rönni tęgë lijë rɔ Kurisitö ti bɔ kumë lende ma dɔ kindëndë mɔɔ ga ti kɔɔɔ 'deni. Kina ti lijë ko'do gɔ koto

ma kinza kiya naga ɲgĩ tiyɔɔ tu'bölu ame ga pele Boko'ba koweli 'deni ne timo.

²³ Kpe, i'dike komoye kandi laka. Wa pili na me ga miyëti gomo 'deni molo ndö te ziye.”

²⁴ “Di pötö kada 'ba gomo naga nima, kinë kada ti kuyi röni 'deni ɲgĩ yaga ro ma kölu, kina nyepe gbĩ inza kanmi kpe.

²⁵ Kina ti kiyaya këlu ni 'deni kilayi kako bëri di mitoro.

²⁶ Kina ti kole 'ba bilaka lesi ti kodo ɲgĩ tako ti poli mi tigo 'ba löbu do kiteli abo.

²⁷ Kina ti bo koja malayika ɲgĩ kari mi do kumu sowo 'ba dolijo nime tutö'du bilaka ame ga pili ro 'ba Boko'ba ne. Kina ti lijë kutö'du ɲgĩ yaga 'doyi di mi dolijo nime.

²⁸ I'dike ɲgëri këlu kiyandi ye. Odo konjo ro donjila mo ga këdi köyö soloro 'deni, mbili mo këdi kunzi nima ikali ɲgĩ kpa dökikëri owo dë kpe.

²⁹ Kina gbĩ tara odo konjoke wa naga nime 'deni këdi ko'do rönni nima, ziye tikali mo ɲgĩ kada 'ba tako 'ba kole 'ba bilaka lesi owo dë kpe.

³⁰ Omerike lende nime laka. Wa naga nime ti ko'do rönni kota bilaka ma le'jete naga nime moto ga köle dë gba.

³¹ Mitoro ni ti dolijo ti kiteli 'deni. Tine lende ma inza kiteli du ma koto te.

³² Tako 'ba kada mo nima boto ma koto moto ikali dë. Pele ro malayika 'ba mi doyayi 'ba mitoro ikali dë. Kina kole 'ba Boko'ba pele ikali dë gbĩ. Bo Boko'ba 'bu na nge kikali abo.

³³ Kina i'dike komoye kandi laka kolomake ti bi koda römöyï kada mo ikalike dë.

³⁴ Ti kēdi kozo lende 'ba bo mato ame kënyï ngi kari do nba ne tara. Mi tari abo bo ose go lijo zi bo laja abo ga. Bo oza ndobo pili ro kotokoto zinni to'do mo, bo ki'di bo ma 'do koda go bi ngi toda bi laka di ro lijo.

³⁵ Kina ti, odate bi laka römöyï kada 'ba tako abo 'ba nere 'be ikalike dë. Odo ti bo komo mi dokopiyari ala mi zana korondo, ala mi kano bi, ala ro mi donbo, kpe ikalike dë.

³⁶ Odate bi laka kinza bo kako komo ra ngi tugu'du kota ye keddike bi to'do.

³⁷ Tine a ma mose ziye pili na me, olomake ti bi koda."

14

'Ja Mato Inzanza 'Bu Do Yesu

(MT 26:1-16; LK 22:1-6; YN 11:45-12:8)

¹ Ame tine kada 'ba karama 'ba Pasaka mo tonë ola to'do mo 'deni nge do riyö nati. Karama 'ba tonyo mangolo'bo kinza lanja gomo mo tonë. Tine bo do bo akumu ni ti bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ni edi ro toma kori 'ba 'do tinda'ba Yesu ngi liwo kupö yaga.

² Römöyï lijë omeri iya te, "Do'doke dë mi kada 'ba karama kinza tindï kënyï ra ko'do ayayi."

³ Kina odo bo kēdi 'deni Betaniya lijo 'ba bo mato kidēki ro Simona Bo Mōnyu tine, lijë kēdi 'deni kpa akonyo na 'ja mato kako ngi ti kizaza ma kele 'ba 'bu kato ndögö kitigö kulöwö naga. Loko itiko kpamo ngi yaga loko koloma ro tianza mo do Yesu.

⁴ Tine ënyë ngi mi ya moto ga yayi kebe tomeri mo te, “Loko ëdi kirasi 'bu nima go wa'di?

⁵ Ma loko kedi kugö ra mökö o'ja dene ëdi ko'de yamo nbö kuluku modokoto gbï ti domo teyi 'di go loko kokonyi bo lisa ni timo.” Kina lijë koloma ngi ro togba doki'di 'ja nima timo.

⁶ Kina Yësu kileki zinni te, “Kpe, ëddi kogbake doki'di 'ja nima go wa'di? Olake ni. A ma laka kulowö na me loko ko'do 'deni zö.

⁷ Bo lisa ni ëdi koloma nduwë tiye bine, odo ko'dokoke ti ko'doke lende laka 'deni ngi zinni. Ne ma 'bama minza mö'bö tiye bine.

⁸ Wa ame ngi loko ko'bo to'do mo ne na ma loko ko'do 'deni zö. Loko ilejo yida roma 'deni molo ndö koda do tusu ma.

⁹ Ne ro ma laka miya ziye, wa nime loko ko'do ne ti kiyelë roni 'deni ngi kote mi go bi ame ga pili laja laka ma nime kedi kuwöwö roni teyi ne tomeri göni timo.”

¹⁰ Kina Yuda Isikarita ma koto di mi löngö ya ma 'butë domoriyö mo naga nima ne kenyi ngi kari zi bo do bo akumu ni tususu Yësu zinni.

¹¹ Kina odo lijë kuwö lende ma bo kiya zinni tara tine na minni konmi ngi lijë kose 'do topi yamo zi bo. Kina Yuda koloma ngi nati ro toma kori ma laka ame go bo ki'di közi Yësu timo zinni ne.

*Yësu O'do Karama Ti Bo Köso Go Bo Ga
(MT 26:17-19; LK 22:7-14)*

¹² Mi kada ma dondende 'ba karama ma kedi konyo mangolo'bo mo kinza lanja gomo nima tine, mi kada ame 'deni ro 'ba tumu kamölö mo ne, na bo köso go bo ga kako kititi bo, iya te,

“O'dokko go dari dilenjo go bi 'ba tonyo karama ziiyi yala?”

¹³ Kina bo koja ya ma riyö di mi löngö lijë ngi kari ti ndose nime, bo iya te, “Arike mi gawo yayi, di bi tömö 'be dnye ti kondoso ti bo moto ti kete mini dönü. Ozike go bo.

¹⁴ Linjo ame bo kodjo teyi ne ari kiyake zi bo do linjo mo te, ‘Bo komo kiyandi iya te, “Rö ma yala na 'do dako donyo karama 'ba Pasaka nime yimo ti bo koso goma ga?” ’

¹⁵ Kina ti bo kileme rö toro löbu ngi ziye ti jama mo ga kiyija 'deni ndö ziye kina go kilenjoke go bi zize yayi.”

¹⁶ Kina bo koso go bo naga nima kari ngi mi gawo yayi ko'ja wa pili ngi kozo ma bo kose zinni. Kina lijë kilenjo bi 'ba tonyo karama ngi zinni yayi.

Akonyo 'Ba Nere

(MT 26:20-29; LK 22:14-20; YN 13:21-30; 1KT 11:23-25)

¹⁷ Mi dokopiyari 'deni na Yesu ni ti bo koso go bo ga ma 'butë domoriyö kako ngi yayi.

¹⁸ Kina odo lijë kedü 'deni kpa akonyo tine, bo iya zinni te, “Ro ma laka medü miya ziye, bo ma kotö moto di mi löngö ye nima bina na kedü kari kusus ma. Bo ma kotö ame ngi kedü konyo wa bi kotö tö ne.”

¹⁹ Kina lijë ngi ro meri lijë kebe ro tititi bo pili ro gönü nima kiya te, “Ma mo na de ngi oto ya?”

²⁰ Bo ileki domo te, “Bo ma kotö moto ngi di mi löngö ye kpe ma 'butë domoriyö naga nime. Bo

ma koto moko ame ngi keddi kusu kozini mi lebe koto to ne.

²¹ Kole 'ba bilaka lesi edi kole ngi kozo lende ma tone kugu mi buku 'ba Boko'ba go ko'du abo ne tara. Tine bu'bu zi bo ma kusu bo nima. Ma laka mo dene 'do kyö bo de ka ndeni."

²² Kina odo lije keddi 'deni kpa akonyo yayi tine, na Yesu kogba mangolo'bo ngi bo kileki ye'di mo zi Boko'ba bo konye yimo ki'di zi bo kosö go bo ga. Bo iya te, "Me, ogba konyo. Ame na ro yida roma."

²³ Kina bo kogba kosu gbi kileki ye'di mo bo ki'di ngi zinni lije pili kuwe di yimo.

²⁴ Bo ileki kiya zinni te, "Ame na ro roma ma ame kulöwu 'deni go ma konzi, lömu 'ba Boko'ba kozo 'deni domo ne.

²⁵ Ro ma laka miya ziye akuwe nime minza muwe kpe titi tine 'jaa nbö ro ma la'ja di mi nere löbu 'ba Boko'ba."

Yesu Iya Kpa Koga 'Ba Pitöro

(MT 26:30-35; LK 22:31-34; YN 13:36-38)

²⁶ Kina odo lije koba ngala 'deni tine na lije kari ngi do doku 'ba Bilaya.

²⁷ Yesu iya zinni te, "Kpe pili ti kirinake 'deni ngi kolake ma. Römöyi buku 'ba Boko'ba iya 'deni tone molo bine te, 'Ti mupo bo koda kamölo mo yaga kina ti kamölo kita'ba ngi.'

²⁸ Tine odo mado 'deni yaga di mi tole medii mari nduwe totii dogba komoye mi Galilaya."

²⁹ Pitöro iya te, "Odo kiya te ya ma laki kirina pele pili, ma 'bama minza mola göyi."

³⁰ Yesu ileki zi bo iya te, "Ro ma laka medii miya ziyi, ni mi korondo nime tone, gba kota gongo

kidapa dē mī riyō ēddi koga kpēyī goma mī mota kiya te ikali ma dē.”

³¹ Pītōrō ileki gōmo kiya rō ma kitigō te, “Ɔdō kēdī pele rō tōlē ti mōlē koto tīyī. Minza moga kpama gōyī.” Kina lijē kiya ngī pili kōzō a nima tara.

Yēsu Ititi Boko'ba Gō Gomo Ma Kēdī Kōmō Zi Bo
(MT 26:36-46; LK 22:39-46)

³² Kina lijē kako ngī kōmō gō bi mōto kīdēkī mōyī mo rō Getesemane. Yēsu iya zi bō kōsō gō bo ga te, “Kpe, olomake tōtī bine mēdī mari to'dō mōtu.”

³³ Bo ogba Pītōrō ni ti Yakoba ti Yowani kari ti bo. Meri oso ngī mī bo kumīkī bo.

³⁴ Kina bo kiya zinnī te, “Meri oso 'deni ngī lō mī dōkī'dī ma kōzō ēdī ko'dō 'deni ngī tupō ma yaga. Olomake tōtī mbowa bine rō ma koṅgō bi ti bi koda.”

³⁵ Bo ari mbowa dōgba na bo kolōdō ngī bēri tumōtu, dēne 'dō kiyese gomo nima ra yaga di zi bo.

³⁶ Bo umōtu kiya te, “Baba, 'bu ma, nī na kō'bō wa pili. Kōsu nima ogba yaga di kōmō ma. Tine i'di ko'dō rōnī gō ako'dōkō 'bī, kinza gō ako'dōkō ma.”

³⁷ Bo ileki kako kō'ja bō kōsō gō bo ga ma mota mo tōnē ga kō'dō 'deni. Bo iya zi Pītōrō te, “Simona, ēddi bi tō'dō? Ɔ'bō dē toda bi pele nge saa koto?”

³⁸ Olomake ti bi koda ti mōtu kō'dō kinza koto ye ra mī akīyōzō. Rō ma laka mī o'dōkō ngī tine yida rō tigo mo inza.”

39 Kina bo kileki ngi kari 'böwu gbi tumötu go lende kotokoto naga nima.

40 Bo ileki kako ko'ja lijë kö'dö 'deni gbi römöyi lijë edi 'deni ngi kinano. Kina ngi lijë ikali de kpe tileki do lende zi bo.

41 Mi mota mo tine na bo kako kiya zinni te, "Kpe, eddike e'be gba bi tö'dö tindawo roye? O'bo 'deni, kada mo ömö 'deni. Ususu kole 'ba bilaka lesi 'deni ki'di közi bo lende kënye ni.

42 Enyike, darike. Ongoke bo kususu ma mo tone ömö 'deni ngosi."

Tinda'ba Yesu

(MT 26:47-56; LK 22:47-53; YN 18:3-12)

43 Gba kota Yesu kedii kilende te yo na Yuda komo ngi. Bo ro ma koto di mi longgo ya ma 'butë domoriyo naga nima. Bo ako ti bilaka ro ma konzi go bo, ya mota ga ti mbele, mota ga ti mota. Bo do bo akumu ni ti bo komo kiyandi ni ti lobu 'ba bilaka ni na koja lijë.

44 Bo susu mo nima iya dongala 'ba tinda'ba Yesu timo 'deni molo zinni te, "Bo ame odo kongoke mari mome mbili mo nima bo na. Kina 'do kinda'bake bo ngi karike ti bo yaga."

45 Kina odo bo komo tinni yo na bo kilapo Yesu ngi, bo kiya te, "Nere ma." Kina bo kome mbili Yesu ngi.

46 Kina bilaka abo naga nima kolodo ngi do Yesu kinda'ba ngi.

47 Tine bo ma koto di mi longgo ya ama ga ti Yesu yayi ne oto mbele abo ngi koga do bo laja mota 'ba bo do bo akumu timo koke mbili mo ngi'bo yaga.

⁴⁸ Yësu iya zinnî te, “Kpe, gɔ wa'di na kakoke tinda'ba ma kɔzɔ tinda'ba bo 'böğö tara gomo, ti mbele ni ti mɔbo?

⁴⁹ Ro kɔmɔ kada löbu nime pili mēdi moloma tiye mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba yayi tiyandi kɔmɔ bilaka ne, inda'bake ma dē molo di yayi gɔ wa'di? Ne o'dɔ rōnî 'deni 'dɔ kēdi kɔzɔ ma tōnē kugu molo mi buku 'ba Boko'ba ne tara.”

⁵⁰ Kina bo kōsɔ gɔ bo ga kita'ba ŋgî pili di ro bo kiraŋa ga ë'bēnni.

⁵¹ Bo mɔto gba ro yobi ti bɔŋgɔ kiŋaki ro bo na ŋge kōsɔ gɔ Yësu yayi. Lijë o'dokɔ tinda'ba bo,

⁵² na bo kolɔ ro bo ŋgî kiraŋa ro gɔ ŋbululu kola bɔŋgɔ nima zinnî yayi.

Oto Yësu Liŋɔ 'Ba Kayapa

(MT 26:57-68; LK 22:54-55; YN 18:13-14)

⁵³ Kina koto Yësu ŋgî kari liŋɔ 'ba bo dɔ bo akumu. Na löbu 'ba bo akumu ni ti löbu 'ba bilaka ni ti bo kɔmɔ kiyandi 'ba kö'du ki'di ni kototo rōnni ŋgî yayi.

⁵⁴ Tine Pītörö ozi 'deni ro ma kowɔ nduwë ŋbö kari kodɔ gönni liŋɔ 'ba bo dɔ bo akumu nima yayi. Bo ari koloma 'deni kēdi ro tubi ro bo kɔmɔ pa'do ŋgila bo kanya mo naga nima yayi.

⁵⁵ Bo dɔ bo akumu ni ti dɔ tumu 'bēnni nima pili oloma ga ŋgî ro toma kori 'ba wa ame gɔ kodɔro biçi lende timo ro Yësu gɔ kupö bo yaga gomo ne. Tine lijë o'ja lende oto dē di ro bo.

⁵⁶ Ya ma konzi mɔto ga ako pele ti susu bëti mɔto ga, tine lende 'bēnni pili oriya dē.

⁵⁷ Kina ya mɔto ga kënyî tɔro tususu bo ro bëti kiya te,

58 “Duwö bo koloma rö tiya mo te, ‘Rö löbu 'ba Boko'ba nime rö ako'ba 'ba bilaka lesi ne ti mitiko yaga. Kina mi tö'dö dö mota ti mo'ba ngi kileki go bi mo rö ame közi bilaka lesi na dö ko'dö.’”

59 Pele tara susu 'benni naga nima oriya dö.

60 Kina bö dö bö akumu mo nima kënyi ngi toro mi löngö lijë yayi, bo ititi Yësu kiya te, “Ni inza ti lende moto tileki mo go susu nime këdi ko'dö kulöwö röyi ne?”

61 Tine Yësu udumö ngi le kileki dö lende nima dö. Bö dö bö akumu nima ileki kititi bo 'böwu te, “Ni na rö Kurisito kole 'ba Boko'ba bö yëyi mo tönë ne?”

62 Yësu ileki domo te, “Ma na. Kina ti kari ko'jake kole 'ba bilaka lesi 'deni koloma dö döri Boko'ba tigö dö kiteli. Ti ko'jake 'deni ma bo këdi kako bëri ti poli di mitoro.”

63 Kina bö dö bö akumu nima kirica böngö ngi yaga di röni, kiya te, “Kperi wa'di moto na 'dö koma kpe 'böwu di kpa bilaka moto todoro bici lende timo rö bö?”

64 Kpe pili uwöke lende döli abo nima 'deni. Meri 'be tondo?” Kina lijë pili kodö karama ngi dö Yësu go kupö yaga.

65 Kina ya moto mo ga kebe ngi toto'bi woro rö Yësu, lijë kudödu komo bo teyi, lijë komba bo, kititi kiya te, “Umë zize te, yë na komba yi?” Kina bö kanya mo ga kogba bo ngi koloma rö tokoso bo.

Kpa Koga 'Ba Pitöro

(MT 26:69-75; LK 22:56-62; YN 18:15-18)

⁶⁶ Pītörö ēdī gba mī linḡ nima yayi. Nyiti bɔ laja 'ba bɔ dɔ bɔ akumu mo nima ako ko'ja Pītörö kēdī rɔ tubī rɔ bo yayi.

⁶⁷ Loko oṅḡ dɔ Pītörö, na loko kiya te, “O'ja kɔzɔ nī nime gbī rɔ bɔ kōsɔ ḡ Yēsu 'ba Nazareta nime 'di?”

⁶⁸ Pītörö andi ḡmo kiya te, “Lende 'bī tɔ nima kēddī kiya ne mikali dē.” Na bo kēnyī ṅḡ kari yaga kpa reki.

⁶⁹ Nyiti mo tōnē ako ko'ja bo kina loko kebe gbī rɔ tiya mo zi bɔ kanya ma kēdī kɔrɔ yayi nima te, “Bɔ nime bo gbī rɔ ma kɔtɔ 'bēnnī mɔtɔ.”

⁷⁰ Kina Pītörö kandi ṅḡ gbī ḡmo. Mbowa 'bōwu ya ma kēdī kɔrɔ yayi mo nima, iya te, “Rɔ ma laka nī gbī rɔ ma kɔtɔ mɔtɔ 'bēnnī rōmōyī nī di Galilaya.”

⁷¹ Kina Pītörö kēnyī ṅḡ kulōmu rɔ bo, kileki kiya te, “Ece mītɔrɔ ne, bɔtɔ 'bī tɔ nima kēddī kiya lende mo ne mikali dē.”

⁷² Kina ḡṅḡ kidapa ṅḡ rɔ mī riyō mo nati. Kina Pītörö komeri ḡ lende kiya 'ba Yēsu tōnē ṅḡ. Ame bo kiya te, “Gba kota ḡṅḡ kidapa dē mī riyō ti koga kpēyī ḡoma mī mota.” Kina Pītörö koga monɔ ṅḡ bēri.

15

Yēsu Jɔrɔ Kɔmɔ Pilato

(*MT 27:1-2; LK 23:1-5; YN 18:28-38*)

¹ Mɔlo mī dɔṅbɔ mo nima na löbu 'ba bɔ akumu ni ti löbu 'ba bilaka ni ti bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kö'du ki'di ni ti tumu 'bēnnī nima pili kotɔtɔ ga rōnnī ṅḡ yayi tudōdu ndī lende bi kɔtɔ. Kina

lijë ki'di kudödu Yësu ngi kogba koto zi Pilato turu bo doliŋo.

² Pilato ititi iya te, “Ni na ro nere bo doliŋo 'ba Yudayi nime ne?”

Tine Yësu ileki domo te, “Ni na kiya ë'bi tara.”

³ Kina bo do bo akumu ni kako ngi koloma ro tususu Yësu go lende ma konzi.

⁴ Pilato ënyi 'böwu kititi bo, iya te, “Inza ti lende moto tileki mo? Oŋgo susu 'ba röyi ma konya te.”

⁵ Tine Yësu udumö ngi kileki domo de. Kina lende mo kigayi Pilato ngi.

⁶ Mi kada 'ba karama 'ba Pasaka 'bënni nima nduwë ro komo koo Pilato oloma nduwë ro toja bilaka yaga koto di mi maboso ro ame lijë kiteri 'do bo kope ne.

⁷ Mi kada nima bo moto ro Baraba edi mi maboso yayi. Lijë na koboso go to'do ayayi tupö bilaka.

⁸ Kina odo tindi kako 'deni kititi Pilato tope bo moto zinni di mi maboso tara

⁹ bo ititi lijë iya te, “Nere bo doliŋo 'ba Yudayi nime na ko'dokoke go mope ziye?”

¹⁰ Pilato ikali ro ma laka bo do bo akumu ni i'di Yësu zi bo tupö mo yaga romöyi minni ombi ro Yësu.

¹¹ Tine bo do bo akumu ni ososo kpa ya ma konzi 'deni 'do kititi Baraba na go kope yaga di mi maboso zinni.

¹² Pilato ileki 'böwu kititi tindi naga nima te, “Wa'di na ko'dokoke go mo'do zi bo ame kidëki ro nere bo do liŋo 'ba Yudayi ne?”

13 Kina lijë pili kulöri ngi timo ro ma kembe kiya te, “Utöti bo yaga.”

14 Pilato iya te, “Go wa'di? Lende kënyë wa'di na bo kirasi?”

Tine lijë ulöri ngi kozo timo ro ma kembe kiya te, “Utöti bo yaga.”

15 Pilato o'doko 'do minni konmi ro bo, na bo kope Baraba ngi yaga zinni di mi maboso. Kina bo ki'di bo kanya ngi komba Yësu go lijë kari ti kutöti bo.

Tögö Yësu

(MT 27:27-31; YN 19:2-3)

16 Bo kanya naga nima ogba Yësu ngi kari timo mi lijo 'ba turu bo dolijo nima yayi. Kina lijë kidëki dotumu 'ba bo kanya 'benni nima ngi pili kako.

17 Lijë ogba bonjo kasi kolo ro bo, lijë ko'do kono ngi kozo a 'ba do nere tara kutu'bo do bo.

18 Kina lijë koloma ngi nati tumötö bo kiya te, “Mötö ziyi nere bo dolijo 'ba Yudayi.”

19 Lijë omba do bo ngi ti koloko lijë koto'bi woro ro bo. Lijë olodo beri komo bo tilëlu bo ro laja.

20 Kina odo lijë kote tögö bo 'deni ro laja tara tine, na lijë kolo bonjo kasi nima ngi yaga di ro bo, kolo ma 'ba bo ma molo mo kileki ro bo. Kina lijë kogba bo ngi tari ti bo tutöti bo.

21 Di go kari yayi na donni kondoso ngi ti bo moto moyi mo ro Simona di Kurënë, kedï kako abo mi gawo di mi nyaka. Kina lijë ki'di bo ngi tombi ngeri 'ba tutöti Yësu. Bo na ro 'bu 'ba Alesandro ni ti Rupusa.

22 Kina lijë kari ngi ti Yësu kömö timo gɔ bi kidëki rɔ Gologota mo tönë ame 'jɔ 'ba lende mo tégë, “Kulɔŋbö dɔ” ne.

23 Lijë ogba layi kudölö yimo ti wɔwɔ mɔtɔ kidëki rɔ muri ki'di kpa bo tuwë mo, tine bo uwë dë.

24 Kina lijë kutöti bo ngi lijë koza bɔŋgɔ abo ga rɔ gɔ rönni. Lijë oloma ngi rɔ tu'du mo ti bödö gɔ kikali ɔdɔ yë na ti kidili ama ya.

25 Ote tutöti bo ko'ja ndi kada kömö 'deni modɔmosowɔ.

26 Ugu susu 'ba rɔ bo ki'di tɔrɔ yayi kɔzɔ a nime te, “Nere Bɔ Dɔliŋɔ 'Ba Yudayi.”

27-28 Utöti bɔ akolɔ mɔtɔ ga gbï riyö 'do ngila bo yayi. Kɔtɔ dɔ dörï bo tine ma kɔtɔ dɔ gali bo.

29 Bilaka ame ga pili këdi kudö kebe yayi ne ombamba dɔ zi bo kose dɔ bo kiya te, “Ni bɔ kiteri titikɔ rö löbu 'ba Bɔko'ba gɔ kubö kileki gɔ bi mo mi tö'dö dɔ mota tönë, ni na?”

30 Ee, olɔ röyi këki bëri di dɔ ngëri nima te.”

31 Bɔ dɔ bɔ akumu ni ti bɔ kɔmɔ kiyandi ni oloma gbï rɔ tose dɔ bo, kiya te, “Bo ɔmɔ ya ma laki di mi tölë tine bo ikali dë tɔmɔ rɔ bo.

32 I'dike Kurisitö nɛre bɔ dɔliŋɔ 'ba Yudayi këki ti bëri giri nime di dɔ ngëri nima, do'ja ti kɔmɔze gɔ di'di dɔze ti nati gɔ lende abo.” Ya ma kutöti ngila bo yayi naga nima ebe gbï kiti'ja bo.

Tölë 'Ba Yësu

(MT 27:45-56; LK 23:44-49; YN 19:28-30)

33 Mi zana kada kodɔrɔ 'deni tine na mandölu kutu'bö gɔ bi ngi nbö kömö kɔzɔ saa mota tara.

34 Kina ɔɔɔ ndi kada kɔmɔ 'deni mota tine na Yɛsu kapi ngi rɔ ma kembe, tɛgɛ, “Eloyi, Eloyi, lama sabakatani.” Ame 'jo 'ba lende mo tɛgɛ, “Bɔko'ba ma, Bɔko'ba ma, ola ma 'deni ngi gɔ wa'di ga?”

35 Ya ma kɛdi kɔrɔ yayi mo naga nima uwɔ, lijɛ iya te, “Bo ɛdi kidɛki Eliya.”

36 Kina bɔ mɔtɔ kiraɲa ngi kogba lipo kusu mi layi ko'ba'ba, kiraki dɔ kolɔkɔ ki'di kpa bo tuwɛ mo, kiya te, “Ti donɔgɔke ɔɔɔ Eliya ti kako kombi bo bɛri di bina ya?”

37 Yɛsu api ngi rɔ ma kembe, kina bo kulɔku ngi.

38 Kina bɔngɔ ma koke mi rɔ lɔbu 'ba Bɔko'ba timo tɔnɛ kotopa ngi di tɔrɔ ɲbɔ kɔmɔ bɛri.

39 Kina ɔɔɔ bɔ dɔ bɔ kanya ma kɛdi kɔrɔ yayi mo nima kɔngɔ tulɔku 'ba Yɛsu ngi tara tine, bo iya te, “Rɔ ma laka bɔ nime ngi rɔ kole 'ba Bɔko'ba.”

40 'Ja mɔtɔ ga ɛdi gbɛ kɔrɔ rɔ ma kɔwɔ mbowa yayi kɛdi rɔ tonɔgɔ mo. 'Ja mɔtɔ mo ga lijɛ na rɔ Mariya Magadala ni ti Salome ti Mariya ma 'ba Yakoba ma titi ni ti Yose.

41 Lijɛ ma tɔnɛ ga kɔsɔ gɔ bo di Galilaya koloma rɔ toja laja zi bo ne. 'Ja ma konzi mɔtɔ ga ame kako ti bo Yerosalema ne ɛdi gbɛ yayi.

Tusu Yɛsu

(MT 27:57-61; LK 23:50-56; YN 19:38-42)

42 Mi dɔkɔpiyari mo nima ame kina rɔ kada 'ba rɔ kileɲo koda kada 'ba rɔ kindawo ne,

43 Yesepa di Arimataya turu ma lɔbu mɔtɔ, ame bo kɛdi gbɛ ti kɔmɔ ki'di gɔ ɲere lɔbu 'ba Bɔko'ba

ne, bo ɛnyi ŋgĩ ti mĩ keddĩ kari zi Pilato kititi 'do kodo kpa tōku Yēsu zi bo tari tusu mo.

⁴⁴ Tine ɔdo Pilato kuwō kiya te Yēsu ɔlɛ 'deni ŋgĩ welo tara tine, lende mo igayi bo ŋgĩ. Kina bo kīdēkī bɔ do bɔ kanya mo nima kititi, ma Yēsu kōlɛ 'deni ŋgĩ rɔ ma laka.

⁴⁵ Kina ɔdo bo kuwō 'deni di zi bɔ do bɔ kanya nima, Yēsu kōlɛ 'deni kina bo kodo kpa tōku mo ŋgĩ zi Yesepa 'do kombi kari kusu.

⁴⁶ Yesepa ari ŋgĩ kugō bɔŋgɔ kaŋmi. Kina bo kombi tōku Yēsu ŋgĩ bēri di do ŋgērī ko'ba mĩ bɔŋgɔ kaŋmi nima kolo yimo, bo kari kusu mĩ ti'bōrō ame koga 'deni yōki dōku yayi tusu tōku teyi ne. Kina bo kululu dōku mo ŋgĩ ki'di kpamo.

⁴⁷ Tine Mariya Magadala ni ti Mariya ma 'ba Yose ni lijē o'ja gɔ bi nima kusu Yēsu teyi ne 'deni.

16

Tɔdo 'Ba Yēsu Di Mĩ Tōlɛ (MT 28:1-8; LK 24:1-12; YN 20:1-10)

¹ Di pōtō kada 'ba rɔ kindawo nima, na Mariya Magadala ni ti Salome ti Mariya ma 'ba Yakoba ni kugō akato kele ŋgĩ tari tosa mo rɔ tōku.

² Kina lijē kēnyi ŋgĩ molo mĩ dɔŋbɔ mo nima kari ndi dōgō yayi. Lijē ari kōmō yayi gba ti kada kēdi ki'di kpēnni.

³ Di gɔ kəri lijē oloma rɔ tiya mo rɔ gɔ rōnni te, "Yē na ti kululu dōku mo tōne yaga di kpamo zize?"

⁴ Tine ɔdo lijē kombi kōmōnni koŋgɔ tine, ululu dōku lōbu mo tōnɛ 'deni yaga di kpamo.

⁵ Kina ɔɔɔ lijë kari kɔɔɔ yayi lijë ari ngi ko'ja kole yobi mɔto koloma 'deni ɔɔ kapa dõri yayi ti bɔngɔ kaŋmi rɔ bo. Kina tikere kinda'ba lijë ngi.

⁶ Bo iya zinni te, “Kinza kereke dë. Yësu 'ba Nazareta nime kutöti ne na këddi komake? Bo ɔɔɔ 'deni di mi tölë. Bo inza kpe bine. Onɔoke bi ma lijë ko'ba bo pa teyi na me.

⁷ Ari kiyake zi bɔ kösö gɔ bo ga zi Pitorö ni te, bo ari 'deni tötü dɔgba kömönni mi Galilaya. Kina ti lijë kari ko'ja bo yayi kɔzɔ ma tönë bo kiya zinni ne.”

⁸ Kina 'ja naga nima kɔɔɔ ngi di mi ti'börö yayi, lijë kirina ngi nduwë kari. Römöyi rönni ëdi 'deni ngi kilë'di di zi tikere. Lijë iya lende mo dë kpe zi bɔto mɔto di zi tikere.

*Yësu Ileme Rɔ Bo Zi Mariya Magadala
(MT 28:9-10; YN 20:11-18)*

⁹ Mi tɔɔɔ 'ba Yësu di mi tölë mi tö'dö ma dɔgba mo nima, bo ileme rɔ bo titi dɔgba zi Mariya Magadala. Loko na tönë bo koga nöki modomoriyö kita'ba yaga di dɔmo ne.

¹⁰ Kina loko kari kiya ngi zi ya ma rɔ bɔ kösö gɔ bo mo ga, ame lijë këdi 'deni ngi bi monɔ ne.

¹¹ Lijë uwö loko kiya pele te bo ɔɔɔ 'deni loko ko'ja ti kömöni nima, lijë i'di dönni dë gɔmo.

¹² Di pötö mo 'böwu na bo kɔɔɔ ngi kileme rɔ bo 'böwu ti kinë ma 'beri mɔto zi ya ma riyo mɔto ga di gɔ kori.

¹³ Ya naga nima ileki kiya zinni lijë mɔto mo naga nima, pele lijë i'di dönni dë gɔmo.

14 Rɔ ɲburuɲburu mo tine na bo kɔɔ ɲɔ kileme rɔ bo zɪnni liɲɛ ma 'butɛ dɔɔkɔtɔ naga nima pili bi kɔtɔ, ko'ja liɲɛ kɛdi rɔ tonyo kpɛnni. Bo amo dɔnni gɔ ame liɲɛ ki'di dɔnni dɛ gɔ lende 'ba bilaka ame ga ko'ja bo kɔɔ 'deni di mi tɔlɛ pele kiya lende mo zɪnni ne.

15 Bo iya zɪnni te, “Kpe arike mi dɔliɲɔ pili kuwɔwɔke laja laka 'ba Bɔko'ba zi dɔ kupɔ pili.

16 Kina bɔtɔ ame ga ki'di dɔnni gɔmo kobap- atisi ne ti kɔmɔ ɲɔ. Tine ame ga ki'di dɔnni dɛ gɔmo ne ti kɔɔ karama ɲɔ dɔmo.

17 Ma ki'di dɔnni 'deni gɔmo mo naga ti kɛdi 'deni ɲɔ ti tigo. Liɲɛ ti koga nɔki ɲɔ yaga ti mɔyi ma. Liɲɛ ti kilende rɔ kpa lɔwɔ.

18 Liɲɛ inda'ba murɛ pele, kono liɲɛ pele, inza ko'dɔ tɔ zɪnni. Dɔ liɲɛ ki'di kɔzɪnni rɔ bɔ rɔko'ɔ ti kilɛɲɔ ɲɔ.”

19 Kina dɔ ɲere Yɛsu kote tilende 'deni pili tɪnni kɔzɔ a nime te tine, na kogba bo ɲɔ kari mitɔrɔ, kari koloma dɔ dɔri Bɔko'ba.

20 Kina bɔ kɔsɔ gɔ bo ga kari ɲɔ kuwɔwɔ laja nime kote mi gɔ bi pili. Kina ɲere Yɛsu kɔ'bɔ ɲɔ tɪnni ki'di tigo zɪnni gɔ bilaka kikali ɲɔ liɲɛ ɛdi kiya lende ma laka.

Jur Mödö
Jur Modo: Ndose Kodo Laka, Buku 'ba Tisaki ni Todo
to Lömu La'ja 'Ba Yësu Kurisitö Nere Ze New
Testament+

copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Jur Mödö

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Apr 2025 from source
files dated 26 Apr 2025

4cdbc69b-5207-55d8-8df2-e743cba8dc07